Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ № 201 (8941). ● 1986 йил 24 октябрь, ● жума ● Баҳоси 3 тийин

МОСКВАГА КЕЛДИ

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг таклифига биноан КМП Марказий Комитетининг Бош секретари, КХДР президенти Ким Ир Сен 22 октябрь куни дўстлик визити билан Москвага келди.

Аэродромда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Е. К. Лигачев, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. А. Медведев, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Аэродромдан автомашиналар кортежи мотоциклчиларнинг фахрий эскорти ҳамроҳлигида Кремлга йўл олди.

* * *

Катта Кремль саройининг Георгий залида Корея Халқ Демократик Республикасининг раҳбарини кутиб олиш маросими бўлди.

Ким Ир Сенни КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев самимий табриклаб кутиб олди. Кутиб олиш пайтида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков бор эди.

(ТАСС).

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. ГОРБАЧЕВнинг совет телевидениеси орқали сўзлаган нутқи

Салом, азиз ўртоқлар!

Биз сизлар билан яна учрашяпмиз ва яна ўша масала — Рейкьявик тўғрисидаги масала хусусида гап боради. Масала ҳаддан ташқари жиддий. АҚШ президенти билан учрашув якунлари бутун дунёни ҳаяжонга солди. Ўтган кунлар мобайнида баҳо берилишини тақозо этаётган кўпгина янги маълумотлар пайдо бўлди, бугун мен ана шу маълумотларни сизларга гапириб бермоқчиман.

Эсингизда бўлса, мен Рейкьявикдаги матбуот конференциясида биз ҳали СССР ва АҚШ раҳбарлари ўртасидаги учрашувга бир неча марта қайтамиз, деган эдим.

Биз содир бўлган воқеанинг нақадар муҳимлигини ҳали англаб етмаганимизга ишончим комил. Лекин бугун бўлмаса эртага албатта англаб етамиз — Рейкьявикнинг бутун аҳамиятини англаб етиб, ютуқларга, қўлга киритилган натижаларга ҳам, шунингдек бой берилган имкониятларга, йўқотилган нарсаларга ҳам муносиб баҳо берамиз.

Музокараларнинг бориши ҳам, уларнинг якунлари ҳам қанчалик жиддий бўлмасин, Рейкьявикдаги учрашув эҳтимол неча ўн йиллар мобайнида биринчи марта ядровий қуролсизланиш йўлларини излаб топишда бизни жуда олға силжитди.

Мен ҳозир ҳам учрашув натижасида биз вазиятни таҳлил этишдагина эмас, шу билан бирга, ядровий қуролсизланишга доир эҳтимол тутилган аҳдлашувларнинг мақсадлари ва доираларини белгилаб олишда ҳам анча юқорироқ поғонага кўтарилдик, деб ҳисоблайман.

Биз ҳаммамиз шу қадар қийин ва ҳаётий муҳим проблема юзасидан амалий аҳднома тузилишига бир неча қадам қолганда дунё дуч келган хавф-хатарни бенқиёс даражада кўпроқ англаб, кечиктириб бўлмайдиган қарорлар зарурлигини кучлироқ ҳис этмоқдамиз ва энг муҳими эса ҳозир биз ядро хавф-хатарини бартараф этиш реал ва мумкин эканлигини биламиз.

Бунда мен шуни қайд этиб ўтмоқчиманки, 2000 йилгача ядро қуролларини тугатиш тўғрисидаги Совет программасини ҳали яқиндагина жаҳон сиёсатининг кўпгина «пешволари» хом хаёл, рўёбга чиқмайдиган орзу, деб эълон қилишган эди.

Ҳақиқатан ҳам бу ўтмиш тажрибаси бойлик ва маслаҳатчи бўлмай, балки қарорларни излаб топишни мушкуллаштирувчи юк бўлаётган ҳолнинг ўзидир.

Лекин Рейкьявик орзу-умидларнигина юзага келтириб қолмай, Рейкьявик ядросиз дунё сари йўлдаги қийинчиликларни ҳам яққол кўрсатди.

Бу фактни англамай туриб, Исландия учрашуви якунларига тўғри баҳо бериб бўлмайди.

Қуролсизланиш тенденциясига қарши турувчи кучлар жуда катта. Биз буни учрашувнинг ўзида ҳам ҳис этган эдик, ҳозир ҳам ҳис этиб турибмиз. Рейкьявик тўғрисида ҳозир кўп гапирилмоқда.

Реалистик фикрловчи кишилар Исландиядаги учрашувни жуда катта сиёсий воқеа, деб баҳоламоқдалар.

Учрашув натижасида ядро қуролига қарши курашда сифат жиҳатдан янги марраларга чиқиб олишга муваффақ бўлинганлиги факти табрикланмоқда. Совет раҳбарларининг фикрича, Рейкьявик якунлари яхшилик сари туб бурилишни истаётган кишиларга ғайрат бағишламоқда.

Кўпгина мамлакатларнинг давлат, жамоат доиралари ва илмий доираларида қизиқарли баҳолар билдирилмоқда. Намоён бўлиб қолган имкониятлар умуминсоний муддаоларга мос келадиган имкониятлар, деб таърифланмоқда.

Ҳамманинг фикрича, учрашув Совет—Америка мулоқотини, худди шунингдек умуман Шарқ-Ғарб мулоқотини янги даражага кўтарди.

Бу мулоқот техникавий жиҳатлар, рақамларни қиёслаш ҳолатидан янгича кўлам ва миқёсларга чиқарилди. Мана шу баландликдан ҳозирги кунда жуда ўткир бўлиб турган проблемаларни ҳал этишнинг янги истиқболлари кўриниб турибди,— мен хавфсизликни, ядровий қуролсизланишни, қуролланиш пойгасининг янги davraларига йўл қўймасликни, инсоният олдида очилган имкониятларни янгича тушунишни назарда тутаяпман.

Учрашув якунлари юзасидан дунёда мунозара эндигина авж олиб бораяпти, дейиш мумкин. Бундай мунозара кучайиб боради, деб ўйлайман ва ҳатто бунга аминман. Бизнинг фикримизча, халқларнинг, сиёсат ва жамоат доираларининг Рейкьявикдаги учрашувда вужудга келган имкониятларни рўёбга чиқаришга қаратилган умумий ғайрат-ҳаракатлари ҳам кучайиб боради.

Рейкьявикда инсоният тақдирининг ўзи боғлиқ бўлган ғоят муҳим проблемаларни ҳал этиш сари ҳаракат йўли белгиланди.

Аммо Рейкьявикдан кейин ўтган вақт бошқа нарсани ҳам кўрсатди.

Милитаризм билан, қуролланиш пойгасидан олинадиган фойдалар билан боғлиқ бўлган доираларнинг қути ўчганлиги равшан бўлиб қолди. Бу доиралар янги вазиятни эпга солишга жон-жаҳдлари билан интилмоқдалар ва ўз ҳаракатларини мувофиқлаштириб одамларни ҳар хил йўллар билан чалғитишга уринмоқдалар. Жаҳон жамоатчилиги кенг доираларининг кайфиятларини назорат остига олишга, уларнинг тинчликка бўлган зўр интилишини сўндиришга, мана шу ҳал қилувчи тарихий паллада ҳукуматларнинг аниқ позицияни эгаллашларига ҳалақит қилишга уринмоқдалар.

Сиёсий ҳокимият, иқтисодий воситалар, қудратли ахборот воситалари ана шу доираларнинг ихтиёридадир. Уларнинг кучига ортиқча баҳо бериш керак эмас, аммо етарли баҳо бермаслик ҳам ярамайди. Кураш оғир бўлишидан ҳамма нарса далолат бериб турибди, албатта.

Кескинликни юмшатиш ва қуролсизланиш муҳолифлари масканида кучлар яна қайта гуруҳлана бошланди, Рейкьявикда бошланган жараён сўниб йўқ бўлиши учун ғовлар барпо этишга зўр бериб куч-ғайрат сарфланмоқда.

Шундай шароитда Исландиядаги учрашув муносабати билан кун тартибида ўткир қилиб қўйилган масалаларга қайтишни зарур, деб ҳисоблайман.

Учрашув тугагандан кейин бир соат ўтгач, мен билдирган нуқтаи — назаримиз ўзгарган эмас. Бу ҳақда илгари берилган баҳоларни тасдиқлаш учунгина айтиб ўтишни зарур, деб ҳисоблаётганим йўқ.

Биз кузатаётган беқарорликка ва ихтилофларга сизларнинг эътиборингизни жалб этиш учун шундай қилмоқдаман. Бундай беқарорлик ва ихтилофлар ўзини йўқотиб қўйиш, саросималикданми, ёки оддий кишиларни лақиллатиш мақсадида олдиндан ўйлаб қўйилган ишми, билиб бўлмайди.

Учрашув олдидан қўйилган мақсадлар турлича изоҳланмоқда. Рейкьявик шаънига айтилган биринчи лаънатлардан тез ва аҳиллик билан унга тахсинлар ўқишга ўтдилар.

Ўзгаларнинг таклифларини ўзлаштириб олишдан иборат кампания шошмашошарлик билан бошлаб юборилди.

Рейкьявикда шармандаси чиққан СМТни ҳимоя қилишга асосий кучлар ташланди. Умуман ҳозир Вашингтон беҳаловат кунларни бошдан кечирмоқда.

Хўш, бу нима — Рейкьявикнинг муваффақиятига муҳтож бўлган сайловолди найрангбозлигими? Ёки келгуси йилларда олдиндан айтиш қийин бўлган сиёсатга дуч келаяпмизми?

Бу фавқулодда ҳодиса жиддий ўрганиб чиқишни тақозо этади. Баъзи сиёсий доиралар учрашув якунларининг муҳокамасини қандай ва қаёққа буриб юборишга уринаётганликлари бизнинг эътиборимиздан четда қолмади.

Бундай кампаниянинг асосий жихатлари тўғрисида айтиб ўтиш жоиздир. АҚШ маъмуриятининг салбий позициясини оқлаб кўрсатишни истамоқдалар. Бу маъмурият учрашувга тайёргарлик кўрмасдан, мен яна бир марта айтаманки, эски гаплар билан келди, дўппи тор келиб қолиб, вазият равшан жавобларни талаб этганида эса, у учрашувни аҳдлашувлар билан туғаллаш имкониятини барбод қилди.

Рейкьявикдан кейин вужудга келган янги вазиятда СССРни эскича ёндашувларга қайтишга мажбур этишни истамоқдалар, орқага, қуруқ рақамлардан иборат мунозараларга, танглик шароитида айлана бўйлаб адашиб юришга тортмоқдалар.

Афтидан, Женевадаги музокаралар аҳдлашувларни излаб топиш учун анжуман сифатида эмас, балки бир ниқоб сифатида маъқул бўлаётган сиёсатчилар Ғарбда оз бўлмаса керак.

Эндиликда илгари қаттиқ ниқобланган нарса равшанлашиб қолмоқда: Америка ва Ғарбий Европа ҳукмрон доираларида қудратли кучлар борки, улар ядровий қуролсизланиш жараёнини барбод этишга интилмоқдалар, баъзи кимсалар эса ядро қуроли оз бўлмаса неъмат, деб яна даъво қила бошладилар.

Ярим ҳақиқат — энг хатарли ёлғондир, дейишади. Ўнг йўналишдаги оммавий ахборот воситаларигина эмас, шу билан бирга, Америка маъмуриятининг юқори мартабали арбоблари ҳам шундай позицияга — баъзида эса тўғридан-тўғри алдаш позициясига ўтиб олганликлари жуда ташвишлидир.

Рейкьявикдаги ишлар қандай бўлганлигини сўзлаб бериш имкониятига эга бўлган эдим. Биз учрашувга Совет—Америка музокараларининг бутун тарихи мобайнида қурол-яроғларни қисқартириш юзасидан амалий ва жуда қатъий таклифлар билан борган эдик. Ана шу таклифларда ҳар иккала томоннинг манфаатлари ҳисобга олинади.

Исландияга келгач, мен учрашув арафасида шу мамлакат раҳбарлари билан суҳбат чоғида бу ҳақда айтдим. АҚШ президенти билан биринчи суҳбатнинг ўрталаридаёқ ана шу таклифлар унга топширилди.

Олисни кўзловчи ва бирбири билан боғлиқ бўлган шу таклифлар **яхлит мажмуани** ташкил этган бўлиб, 2000 йилгача ядро қуролини тугатиш тўғрисида 15 январь куни эълон қилинган программамизга асосланганди́р.

Биринчиси. Истисносиз барча стратегик қуролларни икки баравар қисқартириш.

Иккинчиси. Европадаги Совет ва Америка ўртача олислик ракеталарини батамом тугатиш ҳамда дарҳол Осиёда шу типдаги ракеталар юзасидан, шунингдек, 1000 километрдан камроқ масофага учириладиган ракеталар (биз бундай ракеталар миқдорини шу заҳотиёқ кўпайтирмай қўйишни таклиф қилдик) юзасидан музокараларга киришиш.

Учинчиси. Ракетадан мудофаа режимини мустаҳкамлаш ва ядро синовларини батамом тақиқлаш тўғрисида кенг миқёсли музокараларни бошлаш.

Рейкьявикдаги мунозаралар совет таклифлари асосида авж олиб кетди, мен бу ҳақда ўзимнинг аввалги нутқларимда муфассал гапирган эдим.

Қийин кураш ва кескин баҳслар натижасида уч йўналишдан иккитаси бўйича позицияларнинг умидбахш яқинлашуви рўй берди.

Музокаралар мантиқи томонларни стратегик ҳужум қуролларини тугатишнинг конкрет муддатларини белгилаш кераклигига олиб келди. Биз президент Р. Рейган билан СССР ва АҚШнинг шундай қуроллари 1996 йилгача батамом тугатилиши мумкин ва лозимлигига рози бўлдик.

Америка ва Совет Иттифоқининг Европадаги ўртача олислик ракеталарини батамом тугатиш тўғрисида ҳам, Осиёда шундай классдаги ракеталарни тубдан қисқартириш ҳақида ҳам аҳдлашувга эришилди.

Биз СССР билан АҚШ ўртасидаги бундай аҳдлашувларга принципиал аҳамият бермоқдамиз, ана шу аҳдлашувлар ядровий қуролсизланиш мумкинлигини кўрсатди.

Рейкьявик тўғрисидаги ҳақиқатнинг биринчи ярми мана шулардан иборат. Аммо унинг иккинчи ярми ҳам бор. Мен айтиб ўтганимдек, Америка томони жуда яқин қолгандек бўлиб кўринган битимни барбод этганлиги ана шу ҳақиқатнинг иккинчи ярмидир.

Ҳозир АҚШ маъмурияти «стратегик мудофаа ташаббуси» деб аталмиш программа хусусида совет томони ён босмаганлиги сабабли конкрет битимлар тузишда эҳтимол тутилган катта муваффақиятга эришилмай қолди, деб жон-жаҳди билан ишонтиришга уринмоқда.

Ҳатто шундай дейишмоқдаки, биз стратегик ҳужум қуролларини ва ўртача олислик ракеталарини қисқартириш борасида «ғоят жозибали» таклифларни олға суриб, президентни тузоққа илинтириб олиб, сўнгра эса СМТдан воз кечишни ультиматум тарзида талаб қилган эмишмиз.

Аммо позициямизнинг, таклифларимизнинг моҳияти қуйидагилардан иборат: биз ядро қуролини қисқартириш, сўнгра эса батамом тугатиш тарафдоримиз ва қуролланиш пойгасининг янги босқичига, бундай пойганинг космосга ёйилишига қатъиян қаршимиз.

Шунга мувофиқ, биз СМТга қаршимиз ва ракетадан мудофаа тўғрисидаги шартноманинг мустаҳкамланишини талаб қилмоқдамиз.

Соғлом фикрловчи ҳар қандай кишига шу нарса тушунарлики, биз ядро қуролини тубдан қисқартириш, сўнгра эса уни батамом тугатиш йўлига қадам қўяр эканмиз, хоҳ Совет томони, хоҳ Америка томони бир томонлама ҳарбий устунликка эришиш учун фойдаланиши мумкин бўлган ҳар қандай имкониятга барҳам беришимиз керак.

Қуролланиш пойгасини янги соҳага кўчиришни, ҳужум қуроли билан космосга чиқиб олиш ва шу тариқа ҳарбий устунликка эришиш муддаосини биз СМТнинг айни мана шундай асосий хавф-хатари, деб билмоқдамиз.

СМТ қуролланиш пойгасини тўхтатиш, ядро қуролидан халос бўлиш йўлидаги тўғаноқ, ядросиз дунё йўлидаги асосий ғов бўлиб қолди.

Бинобарин АҚШ давлат секретари жаноб Шульц Америка халқига СМТ — Америка учун ўзига хос «бехатарлик воситаси» деб айтганида, бу ҳол Америка халқини чалғитишга уринишдан бошқа нарса эмас, деса бўлади.

СМТ аслида Американинг хавфсизлигини мустаҳкамламайди, мустаҳкамламай, балки қуролланиш пойгасининг янги босқичини бошлаб, ҳарбий-сиёсий вазиятни беқарорлаштиради ва шу тариқа Қўшма Штатларнинг хавфсизлигини ҳам, ялпи хавфсизликни ҳам заифлаштиради.

Буни америкаликлар билиб олишлари керак.

Улар шуни ҳам билиб олишлари керакки, АҚШнинг СМТ хусусида Рейкьявикда эълон қилинган позицияси ракетадан мудофаа тўғрисидаги шартномага тубдан хилофдир. Мазкур шартноманинг XV моддаси ҳақиқатан ҳам шартномадан чиқиш имкониятини беради, лекин муайян ҳоллардагина, яъни «фавқулодда ҳолатлар унинг (шартнома қатнашчисининг) олий манфаатларини хавф остида қолдирган» тақдирдагина ундан чиқиш мумкин. Ҳеч қандай шунга ўхшаш ҳолатлар бўлган эмас ва ҳозир ҳам йўқ. Зотан ядро қуролини тугатиш бошланган тақдирда бу нарса бундай фавқулодда ҳолатларнинг юзага келишини эҳтимолдан яна ҳам узоқ қилиб қўйиши тушунарлидир. Мантиқан шундай.

Ракетадан мудофаа тўғрисидаги шартноманинг XIII моддаси бошқа нарсани ҳам, яъни томонлар «зарур бўлиб қолган тақдирда мазкур шартноманинг яшаш қобилиятини янада ошириш юзасидан эҳтимол тутилган таклифларни кўриб чиқишлари» кераклигини ҳам кўзда тутади. АҚШ эса аксинча, шартномани қадрсизлантиришга, унинг мазмунини пучга чиқаришга ҳаракат қилмоқда.

Буларнинг ҳаммаси — Қўшма Штатларнинг олий мартабали намояндаси имзолаган ҳужжатдан келтирилган гаплардир.

СМТнинг обрў-эътиборини ошириш учун кўп латифаларни тўқиб чиқаришди. Шулардан бири — руслар ундан ўтакаси ёрилгудек қўрқишаётган эмиш. Иккинчиси — айни СМТ русларни Женевадаги, сўнгра эса Рейкьявикдаги СМ музокараларга олиб келган эмиш. Учинчиси — СМТ Американи «Совет хавфидан» қутқарувчи бирдан-бир восита эмиш. Тўртинчиси — СМТ Қўшма Штатларнинг Совет Иттифоқи ва бошқа мамлакатлардан технология соҳасида жуда ҳам ўзиб кетишини таъминлаш эмиш ва ҳоказо ва ҳоказолар.

Ҳозир проблемани билиб, мен фақат бир нарсани айта оламан: СМТ программасини давом эттириш дунёни қуролланиш пойгасининг янги босқичига жалб этади ва стратегик вазиятни беқарор қилади.

СМТга нисбат берилаётган бошқа нарсаларнинг ҳаммаси кўп жиҳатдан жуда даргумон бўлиб, мана шу шубҳали ва хатарли молни жозибали шаклда ўтказиб олиш учун қилинмоқда.

Президент Рейкьявикда аҳдлашувни барбод этишга олиб келган ўз позициясини қаттиқ ҳимоя қилиб: «руслар

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

«КПСС Марказий Комитетининг кўзбўямачилик ва қўшиб ёзишларга барҳам бериш ҳақидаги қарорларини Молдавия Компартияси Марказий Комитети, Украина Компартияси Кировоград область комитети, СССР Автомобиль саноати министрлигининг қониқарсиз бажараётганликлари тўғрисида» КПСС Марказий Комитети қабул қилган қарорда шу нарса қайд этиб ўтиладики, Молдавия ССРнинг, Украина ССР Кировоград областининг партия ва совет органлари, СССР Автомобиль саноати министрлигининг коллегияси ва партия комитети КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг ишдаги ҳақиқий аҳволни бузиб кўрсатишга йўл қўйиб бўлмаслик тўғрисида қабул қилган қароридан тегишли хулосалар чиқариб олмадилар, қўшиб ёзишлар ҳамда кўзбўямачиликка қарши курашда масъулиятсизлик ва либералчилик қилмоқдалар.

Молдавияда давлатни алдашдек ярамас практика чуқур илдиз отган, кўпгина корхоналарга ва бошқариш бўғинларига зарар етказди, топширилган иш участкаси учун кадрларнинг масъулиятини сусайтириб, уларга ёмон таъсир ўтказмоқда. Бу йил Молдавияда саноат ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг текширилган ҳар бештасидан бирида қўшиб ёзишлар очиб ташланди. Республикада ҳар икки объектнинг бири чала қуриб топширилмоқда. Қишлоқ хўжалигида чорва моллар, экин майдонлари яширилишига йўл қўйилмоқда, деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва харид қилиш ҳажмлари ошириб кўрсатилмоқда.

Кировоград областида халқ хўжалигининг кўпгина тармоқлари ўн биринчи беш йиллик топшириқларини уддалай олмади, дон, қанд лавлаги, гўшт, сут харид қилиш камайиб кетди. Раҳбарларнинг бир қисми область экономикасини ривожлантиришни жадаллаштиришнинг мавжуд резервларини қидириб топиш ва улардан фойдаланиш ўрнига ишларнинг ҳақиқий аҳволини безаб кўрсатиш йўлига ўтиб олди, ўзининг ғайратсизлиги ва хўжасизлигини қўшиб ёзишлар билан ниқобламоқда. Бу йил текширилган ҳар олти корхонанинг бирида шундай қўшиб ёзишлар аниқланди. Агросаноат комплексида кўзбўямачилик кенг тарқалди, кейинги икки йил ичида бу ердаги қўшиб ёзишлар бир ярим баравар ошди.

СССР Автомобиль саноати министрлигининг айрим корхоналарида бир неча йиллар мобайнида дабдабабозлик, ишни безаб кўрсатиш каби ҳоллар ёйиб келинмоқда. Маҳсулот реализация қилиш ҳажмига қўшиб ёзишлар, шартнома мажбуриятларини бажариш, ишлаб чиқариш қувватларини ва социал-маданий объектларни ишга тушириш тўғрисидаги маълумотларни бузиб кўрсатиш илдиз отган. Иш шунгача бориб етдики, етакчи корхоналардан бири—Ленин комсомоли номидаги Автомобиль заводи («Москвич» ишлаб чиқариш бирлашмаси) министрлик раҳбарларининг рухсати билан «Москвич» автомобили янги базавий моделини ишлаб чиқиш ва унинг синовлари ниҳоясига етказилгани тўғрисида КПСС XXVII съездига рапорт берди. Ваҳолонки, амалда бу модель тайёр эмас.

Молдавия ССРда, Кировоград областида, СССР Автомобиль саноати министрлиги системасида кўплаб қўшиб ёзишлар иқтисодий зарардан ташқари катта маънавий зиён етказди. Аслини олганда, бундай қўшиб ёзишлар қонунга хилоф равишда тўланган иш ҳақи, мукофотлар, бошқа ҳақлар ҳолида меҳнатсиз даромадлар олиш манбаларидан бирига айланиб қолган.

Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг, Кировоград область партия комитетининг бюролари, СССР Автомобиль саноати министрлигининг коллегияси ва партия комитети давлатни алдашдек томир ёйган иллатга қарши муросасиз ва изчил кураш намунасини кўрсатмаяптилар, давлат манфаатларига зид бундай практикага, хатарли социал иллатга қарши ягона ҳужум фронтини вужудга келтира олмадилар.

КПСС Марказий Комитети таъкидлаб ўтганидек, ишга панжа орасидан қараб бундай йўл қўйиб бериш шунга олиб келмоқдаки, баъзи раҳбар—комунистлар КПСС Уставига мувофиқ маъмурият фаолияти ва аппарат иши устидан контроллик қилиши лозим бўлган партия ташкилотларининг кўзи ўнгида давлатни уялмай-нетмай алдамоқдалар. Бунинг устига партия комитетлари ярим-ёрти чоралар билан чекланиб, кўпинча айбдорларни қатъий партиявий жавобгарликдан, бир қанча ҳолларда эса жиноий жавобгарликдан ҳам қутқариб қолмоқдалар. Кўпгина меҳнат коллективларида алдашга нисбатан муроса-

(Давоми учинчи бетда).

ЖУРНАЛИСТНИНГ ЮКСАК ВАЗИФАСИ ВА БУРЧИ

Тошкентда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III пленуми қарорлари асосида республика оммавий ахборот ва пропаганда органларининг вазифаларига бағишланган матбуот конференцияси ўтказилганлиги илгари хабар қилинган эди. Унда район, шаҳар, область, республика газеталари, журналлар, нашриётлар, телевидение ва радиодан вакил бўлиб келган журналистлар қатнашдилар.

Пленумда ғоявий-тарбиявий ишдаги катта нуқсонлар ҳақида рўй-рост, принципиал гаплашиб олинганлиги таъкидлаб ўтилди. Идеология соҳасидаги қайта қуриш суст бормоқда. Ҳолбуки, КПСС XXVII съезди қарорларини бажаришда матбуотга, телевидениега, радио эшиттиришларга асосий роллардан бири ажратилмоқда. Бизда қудратли пропаганда потенциали бор — республикада юзлаб газеталар чиқарилмоқда, телевидение, радио органларида, нашриётлар ва журналларда минглаб кишилар ишлаб турибди. Партиямизнинг стратегик режаларини рўёбга чиқариш учун, қайта қуришни қандай ўтказиш, жадаллаштиришга қандай қилиб эришишни ҳар бир киши англаб етиши учун ижтимоий онгни қайта қуриш мақсадида мана шу жуда катта имкониятлардан моҳирлик билан тўғри фойдаланиш керак.

Матбуотимиз, телевидение, радио ҳозирги пайтда «Меҳнат ва инсон» бош проблемасига бутун эътиборни қаратиши лозим. Ҳам экономика, ҳам бошқарув, ҳам планлаштириш, ҳам пул билан таъминлаш ва бошқа кўп масалалар шу проблемага бирлашган. Башарти, журналист инсон омилини қаламга оладиган бўлса, унинг вазифаси технологияни тасвирлаб беришдан кўра, шу технологияни жорий этишда инсоннинг ролини кўрсатиб беришдан иборат. Ҳозирча матбуотимиз бу проблемани чуқур очиб бераётгани йўқ. Газеталар саҳифаларида қайта қуриш, жадаллаштириш сўзлари учраб туради. Бироқ кўпдан-кўп рақамлар, умумий сўзлар, раҳбар ходимларнинг ҳисоботлари тез-тез эълон қилиниши газетхон учун зерикарлидир. Бундай газета инсон қалбини тўлқинлантирмайди, демак у ўз вазифасини бажармайди.

Кўпгина маҳаллий газеталар ҳамон ташаббускорлик, активлик, ўткирлик касб этганлари йўқ. Ҳолбуки, муваффақиятлар ҳақида жар солиш мавриди эмас ва бундай қилиш зарарлидир. Аслида давлат маблағи ҳисобидан кун кўраётган корхонанинг «ютуқлари»ни кўз-кўз қилиб ёзган «Правда Востока» газетасини «Правда» тўғри танқид қилди. Кўпгина журналистлар проблемаларга ишчанлик билан ёндашиш, принципиаллик ва партиявийлик хусусиятларидан маҳрум бўлиб қолганлар. Ҳолбуки, газеталар партиянинг ёрдамчилари бўлишлари керак.

Бошқа касб ходимлари каби журналистлар ҳам қайта қуришни ўзларидан бошлашлари, ишдаги консерватизмни, турмушга эскича ёндашувларни таг-туби билан қўпориб ташлашлари лозим. Ҳозир — туб бурилиш даври, журналист эса оммани партия кўрсатган йўлдан бошлаб борадиган кишидир. Айни вақтда унинг ўзи халқ тажрибасини ўрганиши керак. Халқ орасида туғилган ҳамма яхши тажриба ва ташаббусларни газетачи биринчи бўлиб илиб олиши керак. Қайта қуриш давридаги тажрибанинг олтин зарралари бизга ҳаводек зарур, мана шу зарраларни қидириб топиш, тез қўллаб-қувватлаш, оммани янгилик сари сабот билан отлантириш лозим.

Меҳнаткаш мамлакатнинг ҳақиқий хўжайини эканини газетхон тушуниб олишига эришиш — журналистнинг бурчидир. Мана шу хўжайинлик туйғусини матбуот ҳали ҳам одамларга сингдира олмаяпти. Омманинг сиёсий онглилигини ошириш коммунист-журналист ишининг маъносидир. Шундагина биз экономикани юксалтира оламиз.

Халқ мулкини эҳтиёт қилиб, унга ҳалол муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш —муҳим вазифадир. Техникадан фойдаланишга, унинг бекор туриб қолишига бефарқ қаралаётганлиги ҳақида ўткир гаплар айтмасдан бўлмайди. Терим техникаси мавсумга шай эмаслигини Қашқадарё журналистлари наҳотки билмаган бўлсалар?

(Давоми учинчи бетда).

(Боши 1-бетда)

КПСС Марказий Комитети Бош секретари
М. С. ГОРБАЧЕВнинг
совет телевидениеси орқали сўзлаган нутқи

Америка советларнинг ракета зарбаси учун абадий заиф бўлиб қолишини нима учун шу қадар қаттиқ талаб қилмоқдалар? Совет Иттифоқи биз абадий ҳимоясиз бўлиб қолишимиз кераклигига нима учун қаттиқ туриб олмоқда?», — деган дабдабадор саволлар бермоқда.

Тўғрисини айтсам, бундай саволлар мени ажаблантирмоқда. Бу саволлардан гўё шу нарса келиб чиқадики, Америка президентининг ўз мамлакатини заиф қилиб қўймаслик, уни ядро зарбидан пухта ҳимоя қилиш имконияти борга ўхшайди.

Аммо ҳали ядро қуроли мавжуд бўлиб, қуролланиш пойгаси давом этаётган экан, унинг бундай имконияти йўқ. Ўз-ўзидан равшанки, биз ҳам бундай имкониятга эга эмасмиз.

Бунда президент СМТга умид боғлаётган бўлса, бу беҳуда нарса. Барча ракеталарни тугатган тақдирдагина бу система самарали бўлиб қолса, эҳтимол. Аммо у ҳолда умуман ракетадан мудофаанинг нима ҳожати бор? Уни барпо этишнинг нима кераги бор? деган саволлар туғилади. Ҳавога совурилган маблағларни, шу системанинг қанчага тушишини гапирмасам ҳам бўлади, баъзи чамаларга кўра, бу система бир неча триллион долларга боради.

Ҳозирча эса биз Американи хатарли режадан воз кечишга кўндиришга ҳаракат қиляпмиз. Америка маъмуриятини хавфсизликни, ҳимояни бошқа йўлдан —ядро қуролини батамом тугатиш, ҳар қандай — ҳам ядровий, ҳам оддий урушларни соқит қилувчи кенг қамровли халқаро хавфсизлик системасини вужудга келтириш йўлидан излашга ишонтирмоқдамиз.

Бироқ бугунги кунга келиб СМТ АҚШ ҳарбий доктринасининг таркибий қисми бўлиб қолмоқда.

Ҳозирги вақтда амал қилаётган ва Рейган президентлик қилган даврнинг бошларида Пентагон ишлаб чиққан «1984—1988 йилларга мўлжалланган мудофаа соҳасидаги қўлланма» «космосда жойлаштириладиган системаларни, жумладан совет йўлдошларини йўқ қилувчи воситаларни ишлаб чиқиш»ни, АҚШнинг ракетага қарши мудофаа шартномасидан чиқиши мумкинлигини назарда тутиб, Қўшма Штатлар территориясини ракетадан мудофаа қилиш системасини жадаллаштиришни кўзда тутади.

Мазкур ҳужжатда «СССР билан ҳарбий рақобатни янги соҳаларга йўналтириш ва шу билан Совет Иттифоқининг мудофаага сарфлаган илгариги барча харажатларини чиппакка чиқариш ҳамда барча совет қуролларини эскитиб қўйиш керак», деб таъкидланади. Кўриб турибсизларки, собиқ президент Никсоннинг таъбири билан айтганда, яна хомхаёлга берилмоқдалар, яна Совет Иттифоқининг тинкасини қуритишни мўлжалламоқдалар.

Ҳозирги маъмурият ўтмишдан яхши сабоқ чиқара олмаяпти.

Нима учун СМТга жон-жаҳдлари билан ёпишиб олганликлари тўғрисидаги саволга айни шундан жавоб излаш жоиз эмасмикан? «Самовий урушлар» режалари ядро уруши хавфини тугатиш тўғрисидаги аҳдлашувга эришиш йўлида асосий тўсиқ бўлди. Вашингтондагилар ҳозирги пайтда ишни биз гўё битимга эришиш сари боряпмиз, деб тасвирлашга беҳуда интилмоқдалар.

Сиёсий жиҳатдан гўллargина ядро қуролини Америка агрессиясини тўхтатиш воситаси сифатида тугатиб, ўрнига космосдан хавфни вужудга келтиришлари мумкин. Совет раҳбарлари орасида эса бундай сиёсий гўл кишилар йўқ!

Ана шулар туфайли инсониятни ядро хавфидан халос этишдан иборат ноёб имконият қўлдан бой берилганлигига муроса қилиш қийин. Мен айни шуни назарда тутиб, Рейкьявикдаги матбуот конференциясида биз мулоқотни тугалланган, деб ҳисобламаслигимизни ва президент Рейган ўз мамлакатига қайтгач, АҚШ конгресси билан, Америка халқи билан маслаҳатлашиб, Рейкьявикда эришилган силжишлардан мантиқан келиб чиқадиган зарур қарорлар қабул қилади, деб умид қилишимизни айтдим.

Бироқ, бутунлай бошқача воқеа юз берди. Рейкьявикдаги музокараларнинг бутун манзарасини бузиб кўрсатишдан ташқари — мен бу ҳақда яна бир бор айтиб ўтаман, — икки мамлакат олий раҳбарлари даражасидаги мана шу муҳим учрашувдан сўнг кейинги кунларда соғлом фикрловчи кишиларга бутунлай ғайри табиий бўлиб туюладиган хатти-ҳаракатларни амалга оширдилар.

Мен бунда совет элчихонаси ва консулхонаси ходимларидан яна 55 киши АҚШдан чиқариб юборилганлигини назарда тутмоқдаман. Биз ҳам албатта жавоб чоралари, айтиш мумкинки, шунга баравар ғоят қаттиқ чоралар кўрамиз, албатта. Бундай беъманиликни жавобсиз қолдириш ниятида эмасмиз. Аммо ҳозир мен бошқа нарса тўғрисида гапирмоқчиман.

Бу қандай ҳукумат, халқаро майдондаги бошқа ишларда ундан нималар кутиш мумкин? Унинг кутилмаган хатти-ҳаракатлари қай даражага бориб етиши мумкин?

Мазкур ҳукуматнинг қуролсизланишга оид энг муҳим масалалар юзасидан амалий таклифларга эга бўлиш у ёқда турсин, ҳатто мулоқотни нормал давом эттириш учун зарур бўлган вазиятни сақлаб қолиш истаги ҳам йўққа ўхшайди. Вашингтон ҳеч нарсага тайёр эмаслиги кўриниб турибди.

Шундай хулоса келиб чиқади. Бу хулоса кўпгина тажриба билан тасдиқланмоқда. Совет-Америка муносабатларига доир катта-катта масалаларга, бутун инсоният манфаатларига тааллуқли масалаларни бартараф этишга ёндашувларда ҳар сафар имконият пайдо бўлганда ижобий қарорлар қабул қилиш имкониятини барбод этишга, вазиятни заҳарлашга қаратилган иғвогарлик қилинади.

Америка маъмуриятининг ҳақиқий қиёфаси қандай? У масалаларни ҳал этиш ва қарорлар қабул қилиш йўлларини қидириб топишни истайдими ёки олға томон силжиш учун асос бўлиб хизмат қилаоладиган ҳамма нарсаларни бутунлай барбод этишни ҳар қандай нормаллаштиришни қасддан йўққа чиқаришни истайдими?

Буюк мамлакат шоша-пиша ҳамма нарсани барбод этадиган бузғунчилик хатти-ҳаракатлари қилувчи маъмуриятининг ғоят нохуш қиёфаси пайдо бўлади. Ё президент Совет Иттифоқига ва халқаро ишларни осойишта изга солиб юбориши мумкин бўлган барча нарсаларга нафрат билан тўлиб-тошган ўз атрофидаги шахсларга таъсир ўтказолмайди, ёки унинг ўзи буни истамайди. Нима бўлганда ҳам Оқ уйда «қузғунлар»ни жиловлаб қўядиган куч йўқ. Бу эса ғоят хатарлидир.

Рейкьявик тўғрисида америкаликлар қандай хабардор қилинганлиги ҳақида гапирадиган бўлсак, бу ҳам худди юқорида айтилган руҳда — қуйидагича бўлди. Америкаликлардан фактларни сир тутдилар. Уларга мен юқорида айтиб ўтган чала ҳақиқатни маълум қилдилар. Гўё АҚШ кучни пеш қилиб Америка қўйган шартлар асосида Совет Иттифоқини аҳдлашувга розилик беришга деярли мажбур қилди, деб тасвирладилар.

АҚШ гўё ўз мақсадига эришадиган кун яқин эмиш, бунинг учун ҳарбий тайёргарлик суръатларини бўшаштирмай, «самовий урушлар» программасини тезлаштириш, барча йўналишларда тазйиқни кучайтириш керак эмиш.

Мана шу кунлар улуғ иш майда-чуйда сиёсатдонликда фарқ бўлаётганлигининг гувоҳи бўлди. Ўз халқи, иттифоқчиларининг ҳаётий манфаатларини, умуман халқаро хавфсизликни қурол-яроғ ишлаб чиқарувчи саноат эгалари учун қурбон қилмоқдалар. Америка жамиятининг ошкоралиги тўғрисида, ахборот эркинлиги, фикрларнинг мустақиллиги ҳақида, ҳар бир киши нимани хоҳласа, шуни кўриши ва эшитиши мумкинлиги тўғрисида неча бор айтилган.

Президент Рейкьявикда системаларимиз ўртасидаги тафовутлар тўғрисида гапириб, менга шундай деди: «Биз матбуот эркинлигини, ҳар қандай фикрни тинглаш ҳуқуқини эътироф этамиз». Мен буни унинг сўзларидан келтирдим. Амалда эса бу қандай бўлмоқда?

Мана бир ғоят янги фактни келтириб ўтаман.

Бизнинг «Янгиликлар» матбуот агентлиги жамоат ташкилотимиз Рейкьявикда мен ўтказган матбуот конференцияси ва совет телевидениеси орқали сўзлаган нутқим текстларини инглиз тилида нашр этиб, уни кўпгина мамлакатларга, шу жумладан Қўшма Штатларга ҳам юборганлигини менга айтишди.

Ваҳоланки, ана шу китобчалар бир неча кундан бери Америка таможнясида ушлаб турилибди. Унинг америкалик китобхонларга етказилишига йўл қўймаяптилар. Мана сизга «ҳар қандай фикрни эшитиш ҳуқуқи!»

Ёки яна бир мисол: мен инсонпарварлик ишлари ҳақида фикр билдириб, президентга, масалан, кинони олиб кўрайлик, дедим. Совет экранида кўплаб Америка фильмлари кўрсатилмоқда. Совет кишилари ана шу фильмлар орқали америкаликларнинг турмуш тарзи ва фикрлаш тарзини тасаввур қилиш имкониятига эга бўладилар.

«Озод Америка»да эса совет фильмлари деярли кўрсатилмайди. Президент одатдагидек бундай ҳолларда хусусий корхоналар нима хоҳласа шуни қилишади, дегандек бунга жавоб қайтиришдан ўзини четга олди.

Мен унга бизда Америка китоблари ва АҚШда бизнинг китобларимиз нашр этилаётганлиги тўғрисида гапирдим. Бизда Америка китобларидан 20 та чиқарилса, АҚШда бизнинг битта китобимиз чиқади.

Мен президент олдига радиоахборот тўғрисидаги масалани ҳам қўйдим. Бу борада ҳам аҳволимиз тенг эмаслигини айтдим. Сизлар Совет Иттифоқини радиопередатчиклар тармоғи билан ўраб олгансиз ва бошқа мамлакатларнинг территориясидан Совет Иттифоқининг кўпгина тилларида кеча-кундуз нимани хоҳласангиз, шуни эшиттиряпсизлар, дедим. Американинг ўзи эса биз яқин қўшнилар эмаслигимиздан фойдаланиб, ўзини ўрта тўлқинлар билан бизнинг радиоахборотимиздан четлаштирди — уларда приёмниклар фақат шундай тўлқинларни қабул қилади. Президент бунга ҳам ҳеч қандай эътироз билдира олмади.

Шунда мен унга: келинглар, биз «Америка овози» радиостанциясининг овозини бўғмаймиз, сизлар эса ўз территориянгизда ёки ён-атрафда Қўшма Штатлар учун радио эшиттиришларни — мамлакатингиз аҳолисига етиб борадиган қилиб йўлга қўйиш имкониятини таъминлайсиз, деб таклиф этдим. Президент буни ўйлаб кўришни ваъда қилди.

Қўшма Штатлар тобора ёпиқ жамият бўлиб қолаётганга ўхшайди; у одамларни холис ахборотдан айёрлик билан ва самарали тарзда четда сақламоқда. Бу — хатарли жараён.

Америка халқи Совет Иттифоқида нималар бўлаётганлиги тўғрисидаги, совет ташқи сиёсатининг асл мазмуни ҳақидаги ҳақиқатни, бизнинг асл ниятларимиз, шунингдек умуман жаҳондаги аҳвол тўғрисидаги **ҳақиқатни билиши керак.**

Айтишим мумкинки, ҳозирги босқичда бу ғоят катта аҳамият касб этмоқда.

Энди Қўшма Штатларда Рейкьявик якунлари қандай талқин этилаётганлиги тўғрисида гапирмоқчиман. Рейкьявикда айтилган барча фикрлар, уйдирмалар ва хомхаёлларга айлантирилиши учун атиги бир неча соат, нари борса бир неча кун керак бўлди, холос. Ишонч уруғи униб чиқмасдан туриб, уни пайҳон қилишга интилмоқдалар.

Президент яқинда фақат баллистик ракеталар тўғрисида келишувга эришилганлигини, унинг ёрдамчилари эса бомбардимончи самолётлар ва барча қанотли ракеталар даҳлсиз бўлиб қолишини ошкора айтдилар.

Давлат секретари бошқа бир фикрни — аҳднома барча стратегик қуролларга оид бўлсин, деган фикрни айтди. Кези келганда шуни ҳам айтиб қўяйки, мен президент билан суҳбатлашган чоғимда давлат секретари ҳам, бизнинг ташқи ишлар министримиз Э. А. Шеварднадзе ҳам ҳозир бўлган эдилар.

Оқ уй номидан гапирган жаноб Спикс эҳтимол Р. Рейганнинг гапларини нотўғри тушунишгандир, президент барча ядро қуролларини тугатишга ҳеч қачон розилик бермаган, деб айтди.

Иш тўғридан-тўғри ғирромлик қилишгача бориб етди. Масалан, ўтган учрашувда АҚШ президенти 1996 йилга қадар СССР билан АҚШнинг **ҳамма** стратегик ҳужум қуролларини **батамом** йўқ қилиб ташлаш тўғрисидаги совет таклифига рози бўлмаган эмиш. Гўё, бизнинг бу таклифимиз хусусида якдил нуқтаи назарга эришиш мумкин бўлмаганмиш.

Музокара иштирокчиси сифатида бутун масъулиятни зиммамга олиб шуни айтаманки, президент қандайдир айрим стратегик ҳужум қуролларигина эмас, балки барча—яна таъкидлаб айтаман, барча стратегик ҳужум қуроллари тугатилишига астойдил бўлмаса ҳам ҳар ҳолда розилик берди. Бундай қуролларни айни ўн йил ичида, икки босқичда тугатишга рози бўлди.

Ядро синовлари проблемаси муҳокамасига оид талқинлар ҳам ҳақиқатдан узоқ. Бу масалага АҚШнинг бир томонлама ёндашуви шундай тасвирланмоқдаки, гўё Совет Иттифоқи бундай ёндашувга тўла қўшилишини изҳор қилган эмиш. Асло бундай бўлмаган ва бўлиши ҳам мумкин эмас.

Европада ўртача олислик ракеталарини тугатиш тўғрисидаги масала ҳам нотўғри талқин этилмоқда. Бу ҳам етишмагандек, совет томони тақдим этган мажмуада бундай масала йўқ деб кўрсатилмоқда.

Бироқ, минг километрдан камроқ масофага учириладиган ракеталар миқдорини кўпайтирмасликка бизнинг рози бўлганлигимизни АҚШнинг Ғарбий Европада ана шундай классдаги Америка ракеталарини жойлаштириш «ҳуқуқи»нинг Совет Иттифоқи томонидан «тан олиниши» деб тасвирламоқдалар.

Бундай талқинда Рейкьявикда биз нималар ҳақида гаплашганимиз — ядро уруши хавфини бартараф этиш, ядро қуролларини қисқартириш ва тугатиш тўғрисида гаплашдикми ёки ана шундай хавф-хатарни янада ошириш, ядро қуроллари хилини кўпайтириш, бутун планетанигина эмас, космосни, коинотни ҳарбий муҳолифлик майдонига айлантириш ҳақида гаплашдикми? — бунга тез орада ўзинг ҳам шубҳаланиб қоласан киши. Аҳвол ана шундай бўлмоқда, ўртоқлар.

Совет-Америка ҳамжиҳатлиги мумкинлигининг истиқболлари баъзи бировларни шу қадар чўчитиб юбордики, улар олдиндан мутлақо кўз кўриб, қулоқ эшитмаган тўсиқлар барпо эта бошладилар, «дастлабки шартлар»ни кашф эта бошладилар.

Президентнинг ёрдамчиси шундай гапларни айтишгача бориб етдики, АҚШ ядровий қуролсизланишга рози бўлишдан олдин «Совет Иттифоқида сиёсий иқлим ўзгараётганини кўриши керак» эмиш.

Буларнинг ҳаммаси жиддий гап эмас, ўтакетган бачкана гаплар. Етмиш ёки қирқ йил муқаддам ана шундай даъволар олға сурилганида буни фаросатсизлик, тарихий кўрлик деб ҳисоблаш мумкин бўлур эди, ҳозир эса бу реалликни мутлақо тушунмаслик ифодасидир.

«Дастлабки шартлар» сифатида оддий қурол-яроғлар тўғрисидаги масала ҳам тилга олинмоқда. Бу масаланинг ўзи ҳам жуда жиддий.

Шу вақтга қадар Ғарбда Совет Иттифоқи, Варшава Шартномаси давлатлари оддий қурол-яроғлар соҳасида «устун» деган даъволар тез-тез учраб турадиган гаплар эди. Гўё ана шу «устунлик» НАТОни ядро потенциалини муттасил кўпайтиришга мажбур қилаётган эмиш.

Ҳеч қандай номутаносиблик йўқ, албатта. Рейкьявикдан кейин бу фактни жаноб Шульц билан жаноб Риган биринчи марта ошкора тан олишди. Лекин проблеманинг моҳияти мувозанатни сақлаб қолишдангина иборат эмас. Биз қуролланиш пойгаси ядро соҳасидан оддий қурол-яроғлар соҳасига ёйилишини истамаймиз.

Эслатиб ўтаман, ядро қуролларини аср охиригача тугатиш тўғрисидаги бизнинг январь ойидаги таклифимиз химия қуролини тугатиш ва оддий қурол-яроғларни тубдан қисқартириш тўғрисидаги қоидаларни ҳам ўз ичига олган эди.

Январь ойидан кейин ҳам биз бу масалага кўп марта қайтдик. Варшава Шартномаси мамлакатларининг таклифлари шу йилнинг ёзида Будапештда жуда батафсил баён қилиб берилди. Биз бу таклифларни иккинчи томонга юбордик —мен НАТО аъзоларини кўзда тутаяпман.

Бу таклифларимизга ҳамон жавоб олингани йўқ.

Рейкьявикдан кейинги ҳар бир кун Исландиядаги учрашув сиёсий арбоблар айтган гаплар ва даъволарнинг ҳақиқий баҳоси синовдан ўтаётган мезон бўлганлигини равшанлаштирмоқда.

Ядро даҳшатидан қутилиш керак, ядросиз дунёда нафас олиш енгилроқ бўлади, СССР билан АҚШ бу проблемани қотиб қолган жойидан қўзғатишса бўлгани, деб жуда кўп гапирилди.

Бироқ, умид учқуни кўриниши биланоқ кеча ядро қуролини лаънатлаб, ядросиз дунё ғояси тарафдоримиз деб, кўкрагига урган кимсаларнинг кўпи панага қочиб қолишди.

Ҳатто Ғарбий Европада Америка ядро қуролларидан, Америка ракеталаридан ажралиш қийин, деган гаплар эшитилмоқда.

Чамаси гап шундаки, Ғарбда сиёсатни белгилаб берадиган кишилар ядро қуроли тўғрисида асло мудофаа мақсадларини кўзлаб ўйлаётганлари йўқ. Акс ҳолда ракеталарни сақлаб қолиш учун нега баҳона қидирилаётганлигининг ёки ҳукумат даражасида СМТ программасини қўллаб-қувватлаш ҳақидаги гаплар айтилаётганлигини изоҳлаш қийин.

Бу ҳақда биз ҳам, Ғарбий Европа жамоатчилиги ҳам ўйлаб кўришимиз керак.

Тўғридан — тўғри ҳужумдан ташқари янада маккорроқ ҳийла-найранглар ишлатилмоқда. Турли сабабларга кўра дидимизга мос келмайдиганларини музокара столидан бир четга суриб қўйиб, ўзимиз учун фойдалироқларини олсак бўлмайдими? — деган гаплар айтилмоқда.

Айтишларича, биз, Совет томони, ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган таклифлар мажмуасини олға сурганлигимиз сабабли Рейкьявикда қийинчиликлар вужудга келган эмиш. Лекин мажмуа—манфаатлар, ёнбосишлар мутаносибидир, ташвишларни бартараф этиш, хавфсизлик манфаатларининг бир-бирига боғлиқлиги мутаносиблигидир. Бу ерда ҳамма нарса гўё бир тарозига қўйилган, унинг икки палласини бараварлаштириш керак.

Чамаси, худди шу сабабли ғарбдагилар аҳдлашувлар мажмуасининг мана шу мантиқан асосланган, адолатли вариантини қисмларга ажратиб ташлаб, келишувлар мутаносиблигини тиклаш учун ҳеч нарса қилмасликни хоҳлаётирлар.

Рейкьявикда биз ўртага қўйган барча таклифлар қурол-яроғлар марказий стратегик системалари билан объектив боғлиқдир. Бизнинг ёнберишларимиз ҳам шу мажмуанинг бир қисмидир. Мажмуа бўлмас экан — ён беришлар ҳам бўлмайди.

Бу бизнинг миллий хавфсизлигимиз реаллигидир. Аммо бундай ёндашув АҚШнинг ҳам, бошқа ҳамма томонларнинг ҳам хавфсизлигини таъминлайди.

Айни шу боисдан биз ракетадан мудофаа шартномасини мустаҳкамлашга ана шундай аҳамият бермоқдамиз. Биз ракетадан мудофаа шартномасига ҳеч қандай суиқасд қилаётганимиз йўқ. Аксинча биз уни ревизия қилишга, тўлдиришга ва ҳоказоларга қаршимиз, уни Рейкьявикда президент айтганидек, балки янглишиб гапирганидек, бошқа бирон нарса билан алмаштиришга қаршимиз.

Очиғини айтсам, учрашув чоғида президент Совет томонини, шахсан мени ракетадан мудофаа тўғрисидаги шартномага «муқаддас китоб»га бўлгани каби муносабатда бўлмасликка кўндиришга уринганлиги мени жуда ажаблантирди. Хўш, шартномаларга қандай муносабатда бўлиш керак? Уларга бир парча қоғоз деб қараш керакми?

Шартномаларга, айниқса ракетадан мудофаа тўғрисидаги бундай фундаментал шартномаларга қатъий риоя қилмай туриб, халқаро тартиб ва оддий барқарорликни таъминлаб бўлмайди. Акс ҳолда дунёда ўзбошимчалик ва ўтатартибсизлик авж олиб кетади.

Яна бир бор айтаман: ядровий қуролсизланишдан СМТни афзал кўришаётган экан, бундай пайтда фақат битта хулоса чиқариш мумкин — ана шу ҳарбий программа ёрдамида оддий ва равшан сўзларда ифодаланган ҳамда биз АҚШ президенти билан биргаликда ўтган йили имзолаган давримиз халқаро муносабатлари ҳужжатидаги ҳақиқатни рад этишга уринмоқдалар. Мана ўша сўзлар: ядро урушини бошлаш мумкин эмас, унда ғалаба қозониб бўлмайди.

Пировардида шуни айтаман: Совет Иттифоқи ўз таклифларига мумкин қадар кўпроқ яхши ниятни асос қилиб олган эди. Биз бу таклифларни қайтариб олаётганимиз йўқ, қайтариб олмаймиз! Бу таклифларни асослаш ва ривожлантириш учун айтилган ҳамма гаплар ўз кучида қолади.

Хайр, ўртоқлар, саломат бўлинг.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА КЕНГАШ

КПСС Марказий Комитетида кенгаш бўлиб ўтди, унда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Мамлакатда концерт фаолиятини янада яхшилаш ва концерт ташкилотларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлиги кўриб чиқилди. Кенгашда музика санъати арбоблари, концерт ташкилотлари ва ўқув юртларининг раҳбарлари, маданият министрлари ва маданият бошқармаларининг бошлиқлари, иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, КПСС ўлка ва область комитетларининг маданият бўлимлари мудирлари, марказий министрликлар ва идораларнинг, оммавий ахборот воситаларининг, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари иштирок этдилар.

СССР маданият министри В. Г. Захаров доклад қилди. Докладни муҳокама қилишда СССР халқ артистлари Т. Н. Хренников, В. Л. Норейка, А. Н. Пахмутова, Р. К. Шчедрин, Т. В. Доронина, РСФСР халқ артисти И. Д. Кобзон, РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби А. С. Бадхен, РСФСРда хизмат кўрсатган артист Ю. Ф. Маликов, РСФСР маданият министри Ю. С. Мелентьев, Белоруссия ССР маданият министри Ю. М. Михневич, Украина Компартияси Марказий Комитети маданият бўлимининг мудири Б. В. Иваненко, Кемерово область филармониясининг директори В. Д. Литвинов иштирок этдилар.

Концерт ишининг энг муҳим муаммолари хусусида манфаатдорлик билан амалий гаплашиб олинди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитетининг секретари А. Н. Яковлев нутқ сўзлади.

Биз қадам қўйган давр— кескин бунёдкорлик ўзгаришлари, кутиш ва орзу-умидлар давридир, деди у. Лекин ана шу ўзгаришлар юз бериши учун кўп соҳада янгича ишлашни, тўпланиб қолган проблемаларни, — фақат экономика, сиёсат соҳасидагина эмас, балки жамиятимиз ҳаётининг маънавий, ахлоқий соҳасидаги, инсонга муносабатнинг ўзидаги тўпланиб қолган проблемаларни ҳал этишга янгича ёндашишни ва уларни янгича ҳал этишни излашни ўрганиб олиш керак.

КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми, партия XXVII съезди ўртага қўйган социал-иқтисодий жадаллаштириш вазифаларини санъат ёрдамида жамиятни ривожлантиришнинг маънавий соҳасини жадаллаштирмай, ахлоқий соҳасини чуқурлаштирмай туриб ҳал этиб бўлмайди. Бу жуда кўп нарсаларни ўз ичига олади. Энг аввало, кишиларнинг, айниқса, ёшларнинг қалбида юксак социал идеаллар ва гражданлик эътиқодларини, ғоявийликдан иборат муқаддас инсоний фазилатни тарбиялаш ҳам шунга киради. Ватанпарварликни, Ватанга меҳр-муҳаббатни тарбиялаш ҳам киради. Чунки, гражданлик хусусиятлари ҳам, ҳаётга ва умумий ишга хўжайинларча, давлат манфаатларини кўзлаб муносабатда бўлиш ҳам худди мана шу туйғудан келиб чиқади. Кўп миллатли мамлакатимизни яхлит қилиб бирлаштириб турувчи маънавий метин ҳисобланган совет интернационализмини тарбиялаш ҳам шу соҳага киради. Совет интернационализми руҳида тарбиялаш совет халқини инсониятнинг умумий тақдирига қўшади. Бутун ижтимоий ҳаётни демократлаштириш зарурлиги, уни пайсалга солиб бўлмаслиги ҳам шу соҳага тааллуқлидир. Бу эса тарбиявийликни, юксак эътиқод ва масъулиятни талаб қилади.

Сўнгра нотиқ бугунги кунда ҳамма ишларимизда — катта ва кичик, кундалик ва тарихий, моддий ва маънавий ишларимизда биз ўзимиз яшаб турган дунё манзарасини бир дақиқа ҳам эътибордан четда қолдиришга ҳаққимиз йўқлигини таъкидлади. Бу тиғиз, мураккаб, жўшқин лекин ўзаро курашлар дунёсидир.

Ҳозирги дунё тобора тиғиз, ҳамма нарса бир-бири билан ўзаро боғлиқ бўлиб бормоқда. Мана шу оламда ташқи таъсирдан ажратиб қўйилган қандайдир ковак, кулба ясаб унда ҳар нарсадан чўчиб, тақдирга тан бериб ўтиришга умид қилиш — бу шунчаки хаёлпарастликка берилишгина эмас, балки ўзини мағлубиятга маҳкум этишдир.

Ҳар ким ўзининг фаол, ҳужумкор позициясига эга бўлмоғи керак. Ўз уйимизда сўзсиз устунлигимизни таъминлабгина қолмай, шу билан бирга ташқи дунёга бизнинг музика таъсиримизни муттасил кучайтирадиган позицияга эга бўлишимиз керак.

Санъат, ахборот чегара билмайди. Лекин, санъатга зид нарсалар, нотўғри ахборот ҳам чегара нималигини билмайди. Шу муносабат билан нотиқ XX асрнинг иккинчи ярмида капиталистик жамият маънавий ҳаётида асосий позицияларни эгаллаб олган «оммавий маданият» каби ҳодисага эътиборни жалб этди. Бу жаҳолат билан йўғрилган сохта маънавиятни сингдиришни мақсад қилиб қўйган ғоявий-психологик тажовузкорликдир. У истеъмолчилик инстинктларини авж олдиришга, инсонийликни йўқ қилиб ташлашга, омманинг ахлоқини бузишга қаратилган, қадр-қимматини белгилашнинг тескари системасини қарор топтиришга, пасткаш ҳамда капитализм учун қўл келадиган омманинг маънавий жиҳатдан заиф бир қолипдаги кўринишларини шакллантиришга қаратилган. «Оммавий маданият» одамларнинг табиий равишда кўнгил очишга, дам олишга интилишларидан актив ва моҳирлик билан фойдаланмоқда, лекин айни пайтда ана шу интилишларни маънавиятсиз асосларга, инсоний туйғулар ва тафаккурларни стандартлаштиришга, ҳаётга ва дунёга мешчанларча муносабатда бўлишга, гражданлик туйғуларини унутишга ва лоқайдликка йўналтирмоқда.

Афсуски, бу «оммавий маданият» бизнинг қўшиқларимизда, эстрада ва телевидениемизда, адабиёт, театр, кинода ожиз бўлса-да, ҳар ҳолда, аввало, кўр-кўрона тақлид қилиш шаклида куртак ёзди. Бу эса маданият асарлари савиясига талабларнинг пасайиши каби бизнинг анъаналаримизга ёт бўлган ҳодисаларда намоён бўлмоқда. Қатъиян айтганда, орамизда ёт ахлоқ, этиканинг тарқалишига ҳар қандай муросасозлик бизни олға ҳаракат қилдирмайдигина эмас, балки санъат, халқ асрлар давомида тўплаган яхши, буюк нарсаларни ҳам йўқотиб қўйишимизга олиб боради. Ишнинг бу тарзида бурилиб кетиши учун объектив шарт-шароитлар йўқ. Агар биз бугун бу соҳадаги салбий ҳодисалар тўғрисида гапираётган эканмиз, улар — биз ўзимиз йўл қўйган камчиликларнинг, нуқсонларнинг, ҳаракат қилмай қараб турганлигимизнинг бевосита натижасидир.

Ҳозирги даврдаги истеъмолчилик руҳидаги «оммавий маданият» ривожланишининг яна бир ташвишли белгиси шундан иборатки, ҳамма жойдагидан кўра бу ерда даққилик, пала-партишлик, қабиҳлик, истеъдодсизлик осон кун кечиради.

Концерт фаолиятида бадиий вазифалар ва дунёқарашни шакллантириш вазифаларига зўр эътибор бермоқ керак. Концерт фаолиятига баҳо беришда сифат проблемаси ёндашувни белгилаб берадиган асосий мезон бўлиб қолмоқда. Ижодда, ифода воситаларини излашда, бошқалар тилидан фарқ қиладиган ўз тили билан гаплашишга интилишда санъаткорга ёрдам бериш лозим. Алоҳида олганда, ҳар бир концерт ва бутун концерт фаолияти системаси инсонпарварлик идеалларини, оламни демократик тарзда тушуниш ва ҳис этишни қарор топтирса, маънавий соғломликка кўмаклашса ана шунда, фақат ана шундагина бизнинг чинакам мафкуравий манфаатларимиз таъмин этилади. Булар ҳаммасининг эрмакка, расмиятчиликка алоқаси йўқ, албатта. Концерт фаолиятини ҳам, айни пайтда уни ташкил этишнинг бутун жараёнига ҳам олижаноб тус бериш, уни инсонийлаштириш лозим.

Нутқда ўсмирларни музика асосида тарбиялаш проблемаларига алоҳида эътибор берилади, шу муносабат билан Ватанимиз ва жаҳон меросининг, халқ санъатининг энг яхши намуналарини, совет музикасининг ҳеч истисносиз ҳамма жанрларидаги ажойиб асарларни пропаганда қилишнинг роли ва аҳамияти таъкидлаб ўтилди. Санъатда «таъқиқлаб қўйишлар» ижобий натижалар келтирмаслиги уқтирилди. Ҳақиқатан ёмон асарлар, айниқса, эстрада музикаси жанридаги ёмон асарлар чинакам бадиий асарлар томонидан қисиб чиқарилган тақдирдагина умри тугайди ва йўқ бўлиб кетади.

Эстрада, оммавий қўшиқлар яхши эмаслиги тўғрисида тез-тез гапиришади. Ҳақиқатан ҳам унда музика ва поэтик текстда бемаънилик, қашшоқлик, шошмашошарлик билан қилинган сохталик бўш тақлидгўйлик кўп учрамоқда. Буларнинг ҳаммаси юксак профессионал асарлар етишмаслиги вазиятида пайдо бўлди, бу етишмасликнинг сирлари ҳақида бизнинг етакчи санъаткорларимиз ҳам, СССР Композиторлар ва Ёзувчилар союзларида ҳам ўйлаб кўришлари керак.

Музика ҳамма жойда инсонга йўлдош: турмушда ҳам, дам олишда ҳам, ҳатто иш жойида ҳам музика ҳамроҳ бўлади. Уни турли ёшдаги, маданият даражаси турлича бўлган, диди, тили ва бошқа анъаналари турлича бўлган одамлар тинглайдилар. Ҳеч бўлмаса, худди шу сабабли музика жанри ва бошқа белгилари жиҳатидан ҳам бир хил бўла олмайди. Лекин музика бир жиҳатдан — сифат жиҳатдан бир хил бўлиши керак. Маълумки, музиканинг сифати жанрга эмас, балки муаллифнинг истеъдоди ва профессионал маҳоратига, унинг ўз бадиий ва гражданлик масъулиятини тушуниб етиш даражасига боғлиқ. «Юқори» ва «паст» жанрлар бўлиши мумкин эмас. Чунки, ёмон ва яхши жанрларнинг ўзи йўқ, яхши ва ёмон музика мавжуд. Диднинг эгаси — инсон, лекин музика чинакам бўлиши керак.

Сўнгра нотиқ ҳозирги замон концерт ишининг аҳволини таҳлил қилиб, унинг «фойдали таъсир коэффициентини» «композитор — ижрочи — тингловчи»нинг ўзаро ҳаракатларидаги мавжуд келишмовчиликларни анча камайтираётганлигини таъкидлади. Бунинг сабаблари хилма-хил. Бу сабаблар, аввало, баъзи муаллифлар ижодининг давр талабларидан, оммавий тингловчилар эҳтиёжларидан ажралиб қолганлигидир, баъзан эса, ўзини сара, деб ҳисоблаш ифодасидир.

Проблеманинг кўпгина концертлар профессионал, ижрочилик даражаси каби муҳим жиҳатларини ҳам тилга олмаслик мумкин эмас. Биз ажойиб санъаткор коллективларимиз ва солистларимиз билан фахрланамиз. Лекин, ҳамма концертлар ҳам ҳамиша ана шундай савияда ўтавермайди, бу айниқса, болалар олдида ва қишлоқда концерт билан чиқадиган артистлар группаларига тааллуқлидир. Бунга йўл қўйиб бўлмайди.

Концерт фаолияти тўғрисида қарор чиққан кундан буён ярим йилдан кўпроқ вақт ўтди. Лекин, ҳали силжиш жуда кам. Маданий-ижтимоий ҳаётда воқеа бўлиб қоладиган концертлар етарли эмас. Маданият органлари, концерт ташкилотларининг раҳбарлари қизиқарли программалар тузиш, томошабинлар билан ишлашнинг янги формалари хусусида деярли ташаббус кўрсатмаяптилар.

Концерт фаолиятини ташкил этиш соҳасидаги кўп нуқсонлар шунинг учун юз бермоқдаки, унинг формалари қотиб қолган, неча ўнлаб йиллардан буён ўзгармаяпти. Филармониялар барча рухсат этилган, кўпинча эса рухсат этилмаган усуллар билан планни «бажармоқда», биз эса концерт ташкилотларини маблағ билан таъминлаш системасининг, ҳисоб бериш, артистлар меҳнатига ҳақ тўлаш системасининг мукаммал эмаслиги сабабли молиявий қоидаларни бузиш ва суиистеъмол қилиш имкониятлари мавжудлигидан кўз юммоқдамиз. Шу боисдан сира кечиктирмай ҳал этиш лозим бўлган асосий вазифа — бошқарувнинг асосли структурасини, гастрол-концерт ишларини планлаштириш ва маблағ билан таъминлаш системасини ишлаб чиқишдан иборат. Ҳозирча концерт ишларини планлаштириш ва планларнинг бажарилишини контрол қилиш фақат миқдор кўрсаткичларига асосланган. Филармониялар фаолиятининг сифат мезонлари ҳали ишлаб чиқилган эмас.

Биз катта санъаткорларни санъатни омма орасига олиб киришга даъват этамиз, уларнинг ўзлари ҳам ўз фаолиятларини кенг тингловчилар аудиторияси билан учрашувсиз тасаввур эта олмайдилар. Лекин, баъзан айрим жойларда ижрочилар учун энг оддий ижодий ва маиший шароитни ҳам яратиб бермаяптилар. Нима учун артист кишилар олдида ўз санъатини намойиш қилишдан олдин жуда кўп ноқулайликларга бардош бериши керак, нима учун кўп куч-ғайрат сарфлашни талаб қилмайдиган ишда тартиб ўрнатиш бунчалик қийин бўляпти? Ўзаро инсоний муносабатларда оддий маданият ва лавозим масъулиятини ҳис этиш керак, холос.

Янги программаларни яратишда, репертуар сиёсатини шакллантиришда, артистларнинг профессионал маҳоратини оширишда, коллективларда қулай маънавий муҳитни қарор топтиришда бадиий кенгашлар ва бошланғич партия ташкилотларининг роли, масъулияти очиқдан-очиқ камситиб қўйилган.

Марказий Комитет музика маданиятииинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашни зарур, деб топди. Яқин ўн йил мобайнида мамлакатдаги қирқта шаҳарда 42 та концерт зали, юзлаб маданият уйлари, минглаб клублар қуриш белгилаб қўйилди. СССР Маданият министрлиги, маҳаллий ташкилотлар олдида Ватанимиз тажрибасини, чет мамлакатлар тажрибасини ҳисобга олиб, яхши, замонавий лойиҳалар яратиш, залларни замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозлаш каби масъулиятли вазифа турибди.

Барча манфаатдор ташкилотлар ва идоралар концерт ишини қайта қуришда ўз ўринларини белгилаб олишлари, томошабинлар, тингловчилар концерт мазмунида реал силжишларни ҳис этишлари учун ҳамма ишларни қилишлари зарур. Сўздан ишга ўтиб, вазифани тушуниб етганлигини, ўз самимийлигини, бу иш билан шуғулланиш ҳуқуқини амалда исботлаш пайти келди.

(ТАСС).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

сизлик ва тоқатсизлик вазияти вужудга келтирилмаган. Бошланғич партия ташкилотлари бу ишдан четга чиқиб қолдилар. Шу ташкилотларнинг ўзлари қўшиб ёзишларни очиб ташламаяптилар, кўзбўямачилик фактларига ўткир, принципиал баҳо бермаяптилар, бундай ҳолларни кенг кўламда ошкор қилмаяптилар.

Қарорда бундай аҳволга энди тоқат қилиб бўлмаслиги қайд этиб ўтилади. Алдаш, кўзбўямачилик ва қўшиб ёзишлар эндиликда ишимизни қайта қуришда тўғаноқ бўлиб қолди.

КПСС Марказий Комитети Молдавия Компартияси Марказий Комитети, Украина Компартияси Кировоград область комитети, СССР Автомобиль саноати министрлигининг коллегияси ва партия комитети КПСС Марказий Комитетининг қўшиб ёзишлар ва кўзбўямачиликка барҳам бериш тўғрисидаги қарорини қониқарсиз бажармоқдалар, деб топди.

Давлат манфаатларига хилоф бўлган қўшиб ёзишлар практикасига қатъиян барҳам бериш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг талабларини бажаришни ташкил этишдаги жиддий камчиликлар учун Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ С. К. Гроссуга виговор эълон қилинди. Украина Компартияси Кировоград область комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. И. Самилик қаттиқ огоҳлантирилди. Тармоқ корхоналарида кўзбўямачиликка ва давлатни алдашга қарши курашда йўл қўйиб бўлмайдиган принципсизлик қилганлигига СССР автомобиль саноати министри ўртоқ В. Н. Поляковнинг эътибори ҳам жалб қилинди. Ўртоқ В. Н. Поляковнинг пенсияга чиқиш тўғрисидаги аризаси маълумот учун қабул қилинди.

КПСС Марказий Комитети мазкур партия комитетларидан ва СССР Автомобиль саноати министрлигидан жуда яқин вақт ичида тартиб ўрнатиш юзасидан қўшимча чоралар ишлаб чиқиб, уларни амалга оширишларини талаб этди.

Иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетларига, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетларига, бошланғич партия ташкилотларига, министрликлар ва идораларга КПСС XXVII съездининг принципиал йўл-йўриқларидан келиб чиқиб, КПСС Марказий Комитетининг қўшиб ёзиш ва кўзбўямачиликка қатъиян барҳам бериш тўғрисидаги қарорларини амалга ошириш борасидаги ишларнинг аҳволини муҳокама қилиш таклиф этилди. Давлатни алдаш фактлари хизмат вазифаси билан боғлиқ бўлган жиноятлар дебгина эмас, шу билан бирга партия олдидаги оғир ножўя ишлар, деб ҳам қаралсин. Бундай ҳолларнинг, айниқса, хатарли эканлигини эътиборга олиб, кўзбўямачилар ва алдамчиларнинг КПСС сафларида туришларига йўл қўйиб бўлмайди, деб ҳисоблансин. Ҳамма жойдаги меҳнат коллективларида кенг ошкоралик сабот билан қарор топтирилсин, демократиянинг барча формалари ривожлантирилсин. Ҳар қандай қўшиб ёзиш фактини партия йиғилишлари ва ишчиларнинг умумий йиғилишларида муҳокама қилиш практикага жорий этилсин, шундай фактларни бартараф этиш юзасидан кўрилган чоралар тўғрисида меҳнат коллективлари хабардор қилиб турилсин.

КПСС Марказий Комитети ҳисобот даврида планлар ҳамда мажбуриятлар бажарилиши тўғрисидаги маълумотларга қўшиб ёзиш ва уларни бузиб кўрсатишга йўл қўйган автоном республикалар, ўлкалар, областлар, шаҳарлар, районлар, корхона ва ташкилотларни социалистик мусобақа якунлари бўйича кўчма Қизил байроқлар ҳамда классли ўринлар бериш хусусидаги муҳокамадан чиқариб ташлашни зарур, деб топди. Мусобақа ғолибларида қўшиб ёзиш аниқланган тақдирда улар олинган унвонлардан маҳрум этилсин ва бу ҳақда матбуотда эълон қилинсин. Алдаш натижасида қонунга хилоф равишда олинган мукофотлар тўла ундириб олиниши таъминлансин.

СССР Министрлар Советига қўшиб ёзишлар ва кўзбўямачиликка қарши курашнинг иқтисодий ва ҳуқуқий воситаларини кучайтириш юзасидан қўшимча чораларни ишлаб чиқиш, бунда ғайри-қонуний равишда тўланган иш ҳақи ва мукофотларни, шунингдек тайёрланмаган маҳсулот учун асоссиз равишда ҳисобдан чиқарилган ёқилғи, энергия, хом ашё ва материалларнинг ҳақини мажбурий равишда давлатга ундириб беришни кўзда тутиш топширилди. СССР Прокуратураси, СССР Ички ишлар министрлиги, СССР Юстиция министрлиги давлатни алдаш билан боғлиқ жиноятларнинг олдини олиш, фош қилиш ва уларга ўз вақтида чек қўйиш соҳасида ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг ролини кучайтирсинлар, айбдор шахсларнинг жазоланиши муқаррарлигига эришсинлар.

Оммавий ахборот ва пропаганда воситаларига қўшиб ёзишларга қарши курашнинг кенг ошкоралигини таъминлаш тавсия этилди. Бу ишда маҳаллий матбуотнинг роли оширилсин. Ҳар хил кўзбўямачилар, шунингдек уларга йўл қўйиб бераётган кимсалар ўткир ва принципиал танқид қилинсин, улар теварагида жамоатчилик нафрати вазияти вужудга келтирилсин. Қўшиб ёзишларнинг сабаблари чуқуррoқ очиб ташлансин, ҳар бир мақола, эшиттириш ва кўрсатувнинг таъсирчанлиги кучайтирилсин. Партия комитетлари матбуотнинг танқидий материаллари объектив ва ўз вақтида кўриб чиқилишига эришсинлар.

ЖУРНАЛИСТНИНГ ЮКСАК ВАЗИФАСИ ВА БУРЧИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Билганлар, аммо индамай тураверганлар. Ҳозир Бухорода пахта териминининг аҳволи яхши эмас, у ердагилар хўжасизлик оқибатлари аламини тортмоқдалар. Область ва район газеталари эса илғорлар ҳақида кетма-кет мадҳиялар босиб чиқарган эдилар. Корхонанинг муваффақиятлари социал масалаларни ҳал этишга ҳеч таъсир қилмаётганига эътибор бермай туриб, шу муваффақиятлар ҳақида ёзиб бўладими, ахир? Бундай ёндашувни газетхон маъқуллай олмайди. Раҳбарнинг меҳнат коллективига муносабати каби проблемани ҳам газеталар таҳлил этмаяптилар.

Иқтисодий масалалар уқувсизлик билан, юзаки ёритилаётганлиги — матбуотнинг катта нуқсонидир. Масалан, «Ахборот» телепрограммасининг авторлари социал, ғоявий-сиёсий, тарбиявий проблемаларни очиб беришга дадил ёндашмаяптилар, оиланинг ҳаёти, маишати, дам олиши ҳақида енгил-елпи ҳикоя қилиб бермоқдалар. Буларсиз эса тўғри иқтисодий таҳлил ҳам қилиб бўлмайди.

Республикада бир қанча жиддий социал масалалар кўндаланг бўлиб турибди. Уларнинг биринчиси уй-жой қурилишидаги камчиликлардир. Бу масала қандай ҳал этилаётганини, иш барбод бўлганлиги учун ким жавобгарлигини халқ газета орқали билиб туриши керак.

Соғлиқни сақлаш — муҳим масала. Газеталар бу ҳақда камдан-кам ёзмоқдалар, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига эса соғлиқни сақлаш масаласида жуда кўп шикоятлар тушмоқда. Одамлар ўзларини малакали даволамаётганликлари, врачлар ва бошқа медицина ходимлари тамагирлик қилаётганликлари, касалхоналар совуқлиги, бу ердаги маҳсулот ва дорилар ўғирлаб олиб кетилаётганлигидан ва шу кабилардан ғазабланмоқдалар. Мана шуларнинг ҳаммаси журналистларга маълум эмасми, ахир?

Мактаб ислоҳоти давом этмоқда. Кўпгина районларда, шаҳарларда хўжалик ходимлари, базавий корхоналар деб аталган корхоналар мактаблар ҳақида, ишчиларнинг ёш ўринбосарларини тайёрлаш тўғрисида яхши ғамхўрлик қилмаяптилар. Матбуот партия билан ҳукуматнинг мактаб ислоҳотига оид қарорлари қандай бажарилишига кўз-қулоқ бўлиб туриши керак. Ўқувчиларнинг билимлари пастлигининг сабабларини синчиклаб ўрганиш лозим: кўпинча бу нарса ўқитувчиларнинг ўз вазифаларига масъулиятсизларча қараши натижасида келиб чиқмоқда.

Хуллас, социал соҳада ҳали очиб берилмаган мавзулар жуда кўп. Болалар боғчалари ҳам, ҳунар-техника таълими ҳам, олий ўқув юртлари ҳам, ободонлаштириш ҳам, санитария маданияти ҳам, спорт ҳам шу жумлага киради. Марказий газеталардан ўрганиш керак: улар меҳнаткашларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказишга, уларнинг дам олиши ва маишатига бутун-бутун саҳифаларни бағишламоқдалар, ҳозир одамлар қандай яшаши кераклигини ўргатмоқдалар.

Газета сўз билан ишнинг бирлигига эришиши лозим. Матбуот саҳифаларидан ва телеэкранлардан баъзи раҳбарларга, министрларга: хўш, ўз ваъдангизни қандай бажаряпсиз, деган саволни бериш лозим. КПСС XXVII съездида шартномавий интизом учун партиявий контрол ҳақида гапирилди. Республикада бир неча ўн миллион сўмлик маҳсулот етказиб берилмади, матбуот эса индамаяпти.

Ҳар бир нарсани ўз номи билан атамоқ керак. Шунинг учун курашиш зарур. Партиявий таъсирни мустаҳкамлаш ҳақида сўз очганда биз гапни КПСС XXVII съездида айтилганидек, бошланғич партия ташкилотининг ролини оширишдан, бу ерда коммунистларнинг авангардлик роли кўриниб туриши лозимлигидан бошлашимиз керак. Бу ҳақда ҳозиргидан кўра принципиалроқ, ўткирроқ ёзиш, ўз вазифаларини ёмон бажараётган, ўз ҳуқуқларидан ёмон фойдаланаётган коммунистларни кўрсатиб бериш лозим.

Газеталарнинг бош мақолаларида, йирик мақолаларида фан-техника тараққиёти ҳақида кўп гапирилади. Ҳолбуки, бу проблема ҳозир ҳар бир бригада, колхоз, цех, қурилиш участкаси олдида конкрет тарзда турибди. Илм-фан бизга тортиқ қилаётган янгиликларни қандай қилиб амалга ошириш керак? Бу эса, айниқса, район матбуоти учун яна бир муҳим мавзудир. Ваҳолонки, район газеталарида ҳатто илғор тажриба ҳақидаги хабарни ҳам камдан-кам ўқиймиз.

Меҳнат ресурсларидан фойдаланиш — бениҳоя актуал масаладир. Партия ташкилотларида шовқин-сурон кўтарилди, қанча киши ишламаётганлиги аниқланди Хўш, бу ёғи нима бўлади? Ишламай юрган кишилардан қандай фойдаланиш керак? Бу саволлар матбуотни ташвишга солиши лозим, чунки ишчилар етишмаслиги сабабли кўпгина корхоналарнинг қувватларидан фойдаланилмаяпти, мактаблар, касалхоналар, уй-жой бинолари битмай қолмоқда. Минглаб кишилар эса бекор юрибди. Журналистларнинг вазифаси бекорчиларни қоралайдиган жамоат фикрини вужудга келтиришдан, ишчилар синфининг сафларини маҳаллий миллат вакиллари ҳисобига тўлдириш масалалари билан жиддийроқ шуғулланишдан иборат.

Республикада рус тилини ўрганиш қониқарсиз йўлга қўйилган, редакциялар эса буни кўриб-кўрмасликка олмоқдалар. Ҳолбуки, фан ва техникадаги тараққиёт учун, турмушимизнинг социал-маиший савиясини ошириш учун рус тилини ўрганиш биринчи даражали аҳамиятга эгадир. Бу масалани тўғри ҳал этишда партия ташкилотига ёрдам бериш матбуотнинг бурчидир.

Ошкоралик, демократизм кучайиб бораётган шароитда, юмшоқ қилиб айтганда, биздаги консерваторлар ошкор бўлиб қолмоқда, бундай кўринишларга рўй-рост ва кескин қарши чиқиш, қайта қуришга кимлар халақит бераётганини номма-ном айтиб бериш керак.

Матбуот катта камчиликлари, қўшиб ёзганликлари, ишни барбод қилганликлари учун ишдан бўшатилган кишилар тарқатиб юрган иғво гапларга ҳам зарба бериши керак. Газеталар халқ ишини ҳимоя қилиши, ҳақиқатни қарор топтириши, адолатни рўёбга чиқариши лозим эмасми, ахир?

Кейинги йигирма йил мобайнида ижтимоий фанларда, адабиёт ва санъатда, республика маънавий ҳаётининг бошқа соҳаларида ўтмишни идеаллаштириш, баъзи тарихий воқеалар ва шахсларни баҳолашда синфий позициялардан чекиниш тобора кенг қулоч ёзганлигини Марказий Комитетнинг III пленуми тўғридан-тўғри уқтириб ўтди. Бу нарса, бир томондан, миллий ифтихор нималиги хусусида оммани чалғитди, интернационал тарбияга катта зиён етказди, иккинчи томондан, чўнтагига партия билетини солиб олган янги корчалонлар ва бойваччалар юзага келиши учун мафкуравий платформа яратиб берди. Мана шу иллатларни қандай қилиб бартараф этиш мумкин? Марксча-ленинча ёндашиш, ўтмишга синфий позициялардан баҳо бериш, бунёдкор халқнинг роли биринчи ўринда туриши керак. Айни халқ бунёдкор эканини, тарихни халқ яратишини халқнинг ўзи тушуниб олишига эришишимиз керак. Модомики халқ бирор кишини раҳбар қилиб кўтарган экан, мана шу кўтарилган киши халққа хизмат қилишга мажбур.

Одамларни юксак онглилик руҳида тарбиялаш учун марксизм-ленинизм ғояларини содда тилда моҳирона пропаганда қилиш керак.

Ўзбек мактаблари учун ўзбек ва рус адабиёти программаларидаги хатоларни тузатиш лозим. «Учитель Узбекистана» газетаси эса ҳозирча бу ҳақда бонг урмаяпти. «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси адабий-бадиий танқидчиликнинг аҳволига тузукроқ эътибор бераётгани йўқ. «Ўзбекистон коммунисти», «Партия турмуши» журналлари бу масалалар юзасидан ўткир, принципиал материалларни тез-тез эълон қилмаяптилар.

Марказий Комитетнинг III пленумида таъкидланганидек, республикада кундалик онгнинг диний ақидалар билан бирикиб кетиш жараёни актив содир бўлди ва ҳозир ҳам содир бўлмоқда, бу эса ҳақиқатда дин билан маънавий муросага олиб келди. Натижада баъзи кишиларда икки қиёфа пайдо бўлди: бири бизнинг идеалларимизни ёқловчи ижтимоий-сиёсий қиёфа бўлса, иккинчиси диний расм-русумларга риоя этувчи турмушдаги қиёфадир. Ҳатто комсомоллар ҳам никоҳ ўқитиш учун муллага бормоқдалар, «Ёш ленинчи» ва «Комсомолец Узбекистана» газеталари, партия матбуоти, район ва область газеталари эса муросасозлик позициясида турибдилар. Диний хурофотларга қарши ва Конституциямизга хилоф равишда шу хурофотларни зўр бериб жорий этаётган кишиларга қарши дадил ҳужум қилиш керак.

Атеистик ишни қатъиян қайта қуриш лозим. Биринчидан, марксча-ленинча, илмий-материалистик дунёқарашни шакллантиришга кўмаклашиш; иккинчидан, социалистик турмуш тарзига зид бўлган ҳамма иллатларга, шу жумладан динга қарши қатъий кураш олиб бориш лозим. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети рўй-рост, виждонан, ҳаққоний ёзаётган журналистларни ҳамиша ҳимоя қилади. Бундай ҳимоя зарурлигининг сабаби шундаки, район газеталари ишни бирмунча жонлантирган ҳозирги пайтда баъзи район партия комитетлари матбуот органига тўғри ёндашиш йўлини топа олмадилар, уларга бўш раҳбарлик қилмоқдалар, уларнинг икир-чикир ишларига аралашиш билан шуғулланмоқдалар.

Журналистлар социал адолат учун курашда партиянинг садоқатли таянчи бўлишлари керак — ҳақиқатни ҳимоя қилувчилар борлигини, район, область, республика газетасига борилса, ёрдам берадиганлар борлигини омма ҳис қилиши керак.

Ҳақиқий бойлик ва фароғат нималиги, маданият нималиги ҳақида халқ билан гаплашиш зарурати пишиб етилди. Дунё биргина қишлоқ билан чекланмаслигини, ҳозир ҳар бир киши оиласи билан улуғ мамлакатимиз бўйлаб, чет элларга сафар қилиши мумкинлигини, шу йўл билан пул оқилона сарфланишини ҳар бир киши тушуниб оладиган бўлсин. Бу мавзуда район газеталари, радио, телевидение, айниқса, самарали ишлар қила олади.

Меҳнаткашларнинг дил сўзлари ёзилган, эски турмуш, шариат, ислом хурофотлари инсонга келтираётган кулфатлар тасвирланган хатларни ҳаяжонланмасдан ўқиб бўлмайди. Бундай хатлар кўп. Улар кўп ҳолларда халқнинг ажойиб анъаналари бузиб юборилганлигидан, улар ўрнини бой-феодалларча одатлар эгаллаганидан далолат беради. Бундай фактлар ҳақида матбуот эҳтирос билан баралла гап юритиши лозим, чунки бундай одатлар билан соф ахлоқ ва одобни вужудга келтириб бўлмайди.

Марказий Комитетнинг III пленумида қайд этилганидек, пропагандада ва коммунистик ахлоқ принципларини қарор топтиришда аниқ йўналишнинг йўқлиги халқнинг бир қанча урф-одатларига путур етказди, одамларнинг бир қисмида жамиятимиз руҳига зид қилиқлар пайдо бўлишига олиб келди. Ҳатто халқнинг энг яхши анъаналаридан бири — доно кексаларни, мўйсафидларни ҳурмат қилиш анъанасини ҳам буздилар, бунинг ўрнига лавозими каттароқ кишини кўр-кўрона ҳурмат қилиш одат бўлиб қолди. Кўпгина раҳбарлар ҳам буни нормал ҳол деб ҳисобладилар, ўз ходимларидан итоатгўйлик ва хушомадгўйликни талаб қилдилар. Мана шуларнинг ҳаммаси мансабдор шахсга сиғиниш, танқидга, ошкораликка, демократияга чидамаслик вазиятини юзага келтирди. Ҳозир ҳам бизда мансабга миниб олгач, гап қайтаришга йўл қўймайдиган, ўзини бенуқсон деб ҳисоблайдиган раҳбарлар бор. Раҳбар билан ходим ўртасида чинакам ўртоқлик вазиятини вужудга келтириш учун ҳали кўп ишлашга тўғри келади.

Матбуот ходимлари Марказий Комитет пленумида айтилган қоидалар асосида танқидни ривожлантириб, ўз қўлларига партиянинг нақадар қудратли қуроли ишониб топширилганини доимо эсда тутишлари керак. Бу қуролдан моҳирлик билан одилона, ҳалол, одоб билан фойдаланиш лозим. Биз ножўя сўз билан инсонни ранжитишга ҳаққимиз йўқ, биз койиш билан эмас, балки танқидий анализ билан шуғулланишимиз керак. Бирон бир кимса бировдан ўч олиш учун газетадан фойдаланишидан эҳтиёт бўлиш лозим. Бундай уринишларни пайқаб олиш — сиёсий етуклик кўрсатиш демакдир. Муттаҳамларни, юлғичларни ҳужумкорлик билан аёвсиз танқид қилиш керак. Аммо баъзан матбуот мана шундай кимсаларни силлиққина танқид қилади. Партия ҳаддан ошишга йўл қўя олмайди, бироқ боқибеғам яшайдиган: ўзлари ҳеч кимнинг мушугини пишт демайдиган, уларга ҳам биров тегмайдиган редакторларга ҳам тоқат қилиб бўлмайди. Чунки бу ҳол одамларда адолат ва ҳақиқат тантанасига ишончсизлик туғдиради, пассивликка, бефарқликка олиб боради. Ҳолбуки, район ва область газеталаримиз бир ёқда турсин, ҳатто республика газеталари ҳам бу соҳадаги ишларини қайта қуришда сусткашлик қилмоқдалар.

Газетани коллектив чиқаради, албатта, бироқ унинг руҳини редактор белгилаб бериши керак. У ўз касбдошлари орасида энг истеъдодли журналист ҳам бўлиши керак. Редакторнинг истеъдодини газетага қараб билиб олиш мумкин ва лозим эмасми, ахир? Редакторнинг юксак масъулияти ва унга нисбатан қўйиладиган юксак талаб ҳам мана шундан келиб чиқади. Газета, журнал редактори, нашриёт директори — сиёсий раҳбарлардир.

Ўзбекистон оммавий ахборот ва пропаганда воситаларининг тажрибасини анализ қилишдан шундай хулоса чиқади: идеология ишини яхши тарафга буриш натижалари яққол кўриниб турибди, албатта. Аммо бу иш эндигина бошланди. Шу боисдан ҳам партиянинг стратегик йўлини самаралироқ амалга ошириш учун ўз ишини қайта қуриш соҳасидаги куч-ғайратларни икки-уч ҳисса ошириш ҳар бир журналистнинг вазифаси ва бурчидир.

Матбуот конференциясининг қатнашчилари партиявий иш, журналистика, экономика, редакция-нашриётчилик жараёнини ташкил этиш проблемалари хусусида ўттизтадан кўпроқ савол бердилар. Район газетачилари, айниқса, активлик кўрсатдилар, маҳаллий матбуот органларининг моддий базаси қониқарсиз аҳволда эканлиги уларни, айниқса, ҳаяжонга солмоқда. Республика Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети ҳатто перспектив план ечимлари ҳам, катта капитал чиқимлар ҳам зарур бўлмаган жойлардаги район газеталари ҳақида тузукроқ ғамхўрлик қилмаяпти. Гап район босмахоналарининг ҳарф хўжалиги ночорлиги ҳақида; оператив ахборотни беришдаги камчиликлар тўғрисида; редакция билан босмахона ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг тенг ҳуқуқли эмаслиги, редакция коллективининг ижодий режалари техниканинг қолоқлиги, ялпи босма маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг қолоқлиги сабабли рўёбга чиқмай қолаётганлиги тўғрисида бормоқда.

Сўнгги мавзуни область газеталарининг ходимлари ҳам қўллаб-қувватладилар. Бундан ташқари, улар кадр масалаларини ҳам кўтардилар. Редакция коллективларини малакали журналистлар билан мустаҳкамлаш олий ўқув юртларининг, республика Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг иши бўлса-да, профессионал журналистлар ҳам бу ҳақда ўйлашлари керак. Ёшларни журналистика факультетига газеталарнинг йўлланмалари билан қабул қилиш ва улар битириб чиққанларидан кейин ўзларини тавсия этган редакцияга бориб ишлашини йўлга қўйиш тўғрисида Марказий Комитетнинг III пленумида айтилган таклиф қўллаб-қувватлашга лойиқдир.

Ўзбекистон шароитида редакциялар икки тилни биладиган мутахассислар тайёрлаш, уларни амалий иш даврида тарбиялаб вояга етказиш тўғрисида ғамхўрлик қилишлари жуда муҳимдир, чунки газетхон ўзи биладиган тилда газетага мурожаат этишга ҳақлидир, бу ҳуқуқни таъминлаш эса ҳар бир редакциянинг бурчидир.

Матбуот конференциясига йиғилганлар яқин вақтларгача деярли «тақиқлаб» қўйилган мавзуларни матбуотда ёритиш характери билан, газета ва уни нашр этадиган партия комитетининг ўзаро муносабатлари билан, оммавий ахборот воситалари ходимининг ҳуқуқ ва вазифаларини қонуний тарзда расмийлаштириб қўйиш ва бошқа кўпгина проблемалар билан қизиқдилар. Республика матбуотини мунтазам хабардор қилиб туриш анъанаси маъқуллаб кутиб олинганини, бу анъана тобора кучая бориб, журналистларнинг активлигини оширишга, уларнинг ғоявий савиясини ва малака даражасини кўтаришга кўмаклашишини матбуот конференцияси қандай ўтганлиги кўрсатиб берди.

(ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитетида учрашув

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев амалий визит билан Москвага келган ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари М. Якешни 21 октябрь куни қабул қилди. М. Якеш КПССнинг СССРни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш йўлини ҳаётга татбиқ этиш соҳасидаги тажрибаси билан танишди.

Бўлиб ўтган суҳбатда КПСС XXVII съезди ва ЧКП XVII съезди қарорлари бутун Совет — Чехословакия муносабатлари комплексига ҳаётбахш таъсир ўтказган қудратли омил бўлганлиги мамнуният билан таъкидланди.

М. С. Горбачевнинг Г. Гусак билан учрашув ва суҳбатлари чоғида эришилган аҳдномаларга мувофиқ ҳам икки томонлама асосда, ҳам Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг 2000 йилгача мўлжалланган фан-техника тараққиёти Комплекс программаси доирасида СССР билан ЧССР ўртасидаги иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни янада такомиллаштиришдан КПСС билан ЧКПнинг ғоят манфаатдорлиги яна бир бор тасдиқланди. Кооперациянинг бирлашмалар, комбинатлар ва корхоналар ўртасидаги бевосита алоқаларини ривожлантириш, қўшма илмий-ишлаб чиқариш коллективларини тузиш каби замонавий формаларидан кенгроқ фойдаланиш зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди.

Суҳбат самимий ва дўстона вазиятда ўтди.

* * *

М. Якеш КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Л. Н. Зайков ва КПСС Марказий Комитети секретари В. А. Медведев билан суҳбатлашди, СССР Министрлар Совети давлат ташқи иқтисодий комиссияси ҳамда СССР Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги раҳбарлари билан учрашди, Москвадаги «Красний пролетарий» станоксозлик бирлашмасига борди.

Суҳбатлар ва учрашувларда ЧССРнинг СССРдаги элчиси М. Завадил иштирок этди. (ТАСС).

ЛЕКЦИЯ ПРОПАГАНДАСИ ТАКОМИЛЛАШТИРИЛСИН

Лекция ишлари социализмнинг тарихий ғалабаларини, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришнинг кенг миқёсли вазифаларини ва уларни ҳал этиш йўлларини ишонарли тарзда пропаганда қилишга, КПССнинг Совет тинчлик программасини амалга ошириш борасидаги фаолиятини кўрсатиб беришга қаратилган. 22 октябрь куни Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениеси ва халқ университетлари Марказий кенгашининг пленумида ана шулар таъкидланди. Пленум қатнашчилари Бутуниттифоқ «Билим» жамиятининг КПСС XXVII съезди қарорларини пропаганда қилиш ва амалга ошириш соҳасидаги ишларини ташкил этишни такомиллаштиришга асосий эътиборни қаратдилар.

Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениеси раиси академик Н. Г. Басов докладида, нутқларда партия комитетларининг раҳбарлигида лекция пропагандасини қайта қуриш амалга оширилаётганлиги, бу иш лекция пропагандаси сифати ва самарадорлигини оширишга қаратилганлиги уқтирилди. Жамият ташкилотларининг фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ресурслардан оқилона фойдаланиш ва маҳсулотнинг юқори сифатли бўлиши учун кураш, бошқарув ва хўжалик механизмини такомиллаштириш, соғлом турмуш тарзини жорий этиш ва меҳнатсиз даромадларга қарши кураш, ҳарбий ватанпарварлик, атеистик тарбия каби муҳим йўналишлардаги фаолиятини яхшилаш чоралари кўрилди.

Шу билан бирга, деб таъкидланди пленумда, жамиятнинг кўп ташкилотлари ҳамон эскичасига ишламоқда, улар реал ишлардан ажралиб қолмоқда. Лекциялар баъзан умумий, деклоратив характерда бўлади, ишлаб чиқариш коллективлари ҳаёти билан мустаҳкам боғлиқ бўлмайди.

Пленум қатнашчилари партия XXVII съезди қарорлари асосида лекция-пропаганда ишларини янада такомиллаштириш, меҳнаткашларга таълим бериш ва уларни марксча-ленинча тарбиялашни яхшилаш тадбирларини белгиладилар.

(ТАСС).

МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИНИНГ ТЕКСТИ — БМТ ҲУЖЖАТИ

НЬЮ-ЙОРК, 22 октябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев 12 октябрь куни Рейкьявикда ўтказган матбуот конференциясининг тексти Бирлашган Миллатлар Ташкилотида БМТ Бош Ассамблеяси ва Хавфсизлик Кенгашининг расмий ҳужжати сифатида тарқатилди.

Г. К. Орджоникидзе туғилган куннинг 100 йиллиги

ЎРТОҚ СЕРГО

Оташин революционер, машҳур партия ва давлат арбоби Григорий Константинович Орджоникидзе туғилган кунга 100 йил тўлди. Серго номи билан халқимиз қалбига сингиб кетган бу ажойиб инсон Ленин гвардиясининг ёркин вакилларидан бири эди. У 1886 йил 24 октябрда Кутаиси губерниясининг Шорапан уездидаги Гореш қишлоғида туғилди. Ота-онасидан барвақт айрилиб, қариндошлари қўлида тарбия топди. Дастлаб Тифлисдаги фельдшерлик мактабида билим олди, шу ерда у социал-демократик тўгаракнинг актив қатнашчиларидан бири бўлиб қолди.

Орджоникидзе ўн етти ёшида Коммунистик партия сафига кириб, бутун умрини порлоқ идеаллар учун курашга бахшида этди. У Закавказьеда биринчи рус революцияси воқеаларида қатнашиб, ўзини кўрсатгач 1907 йилда Бокуга партия ишига юборилди. Бу ерда машҳур большевиклар Шаумян, Жапаридзе, Спандарянлар билан бирга шаҳар партия ташкилоти ишига раҳбарлик қилди. Чоризм турмалари, Сибирь сургунлари унинг курашга бўлган иродасини бука олмади. Бу оғир синовлар чоғида у омманинг революционер ташкилотчиси дорилфунунини ўтди.

1909 йили Орджоникидзе Закавказье революционерлари группасига бош бўлиб, Эронга боради. У ердан туриб большевистик нашрларнинг редакциялари билан қизғин ёзишмалар олиб боради, В. И. Ленин билан алоқа боғлайди. Унинг доҳий билан учрашуви 1911 йил январида Парижда бўлган эди. Бу учрашув В. И. Лениннинг Мари-Роз кўчасидаги квартирасида юз берган. Н. К. Крупскаянинг ёзишича, ўша кундан бошлаб у Лениннинг энг яқин дўстларидан бири бўлиб қолади.

1917 йил Орджоникидзе Петроградга келади. Лениннинг таклифи билан уни РСДРП Петербург комитетининг составига киритадилар. Шу йил июль воқеаларидан сўнг Ленин подпольега ўтгач, партия Марказий Комитети Орджоникидзега масъулиятли топшириқни юклайди. У В. И. Ленин билан Марказий Комитет ўртасида алоқани таъминлаб туриши керак эди.

Октябрь революциясининг унутилмас кунларида у Ленин билан бирга бўлди, социалистик революцияни тайёрлаш ва ўтказиш учун астойдил курашди. Қизил Армиянинг граждан уруши фронтларида қўлга киритган муваффақиятларининг талантли ташкилотчиларидан бири бўлган Орджоникидзе Кавказда Совет ҳокимиятининг ғалабаси учун кўп ишлар қилди.

Мамлакатимиз индустриал қудратининг асослари вужудга келтирилиши унинг номи билан чамбарчас боғлангандир. Партия Марказий Комитети 1930 йил Орджоникидзени СССР Халқ Хўжалиги Олий Кенгашининг раҳбари этиб тайинлайди. Бу лавозимда у бутун маҳоратини ишга солиб мураккаб хўжалик масалаларини моҳирона ҳал этади.

Орджоникидзе доимо омма орасида бўлар, уни қурилишлар, заводлар, цехларда кўриш мумкин эди.

Ленинчи революционер Сергонинг қалби 1937 йил 18 февралда уришдан тўхтади. У Москвада Қизил майдонда дафн қилинган. Мамлакатимиздаги кўпдан-кўп шаҳар, район, посёлка, кўча ва майдонлар унинг номи билан аталади.

Ҳозир КПСС XXVII съезди мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш вазифасини олға сурган бир пайтда Г. К. Орджоникидзе тимсоли совет кишиларини улуғ ишларга руҳлантирмоқда.

◆ **СУРАТДА: Г. К. Орджоникидзе сафдоши С. М. Киров билан. 1920 йил.**
ТАСС фотохроникаси.

ПАХТАЗОР — ЖАСОРАТ МАЙДОНИ!

ҲАММАНИНГ ЎРНИ ДАЛАДА БЎЛСИН!

АЗИЗ ПАХТАКОРЛАР, МЕХАНИЗАТОРЛАР, ҲАШАРЧИ ЎРТОҚЛАР!

• **Сизларнинг ғайратингиз, фидокорона меҳнатингиз туфайли юксак маррани эгаллай деб турибмиз** • *Ҳар дақиқаси олтинга тенг қуёшли, очиқ кунларнинг қадрига етайлик* • Бугунги *қулай об-ҳаво эрта-индин кескин ўзгариб кетиши кутилмоқда.* • *Бутун йил бўйи тер тўкиб етиштирилган ҳосилнинг нес-нобуд бўлишига йўл қўймайлик, уюшқоқлик, юксак интизом, тез суръат билан ишлайлик* • Ҳосил тақдири ҳал бўлаётган шу кунларда ҳамманинг ўрни далада!

ОБЛАСТЬ ХЎЖАЛИКЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 21 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

КОЛХОЗЛАР		РАЙОНЛАР
1. «Октябрь 40 йиллиги»	120,37	Чиноз
2. Свердлов номли	109,87	Ўрта Чирчиқ
3. «Қизил октябрь»	108,38	Чиноз
4. Охунбобоев номли	108,08	Чиноз
5. Карл Маркс номли	108,00	Чиноз
6. Навоий номли	107,67	Чиноз
7. Охунбобоев номли	106,79	Пискент
8. «Коммунизм»	104,24	Ўрта Чирчиқ
9. Калинин номли	103,09	Янгийўл
10. Терешкова номли	102,87	Ўрта Чирчиқ
11. «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги»	102,53	Чиноз
12. «Коммунизм»	100,91	Янгийўл
13. «Октябрь 40 йиллиги»	100,20	Бўка
14. Навоий номли	100,18	Бекобод
15. «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги»	99,40	Пискент
16. «Партия XXII съезди»	98,13	Ўрта Чирчиқ
17. Ниёзов номли	97,36	Янгийўл
18. Ленин номли	96,67	Ўрта Чирчиқ
19. Энгельс номли	96,52	Чиноз
20. Тельман номли	96,41	Пискент
21. Гулистон	96,25	Пискент
22. «Ленинизм»	96,16	Оққўрғон
23. «Москва»	95,69	Чиноз
24. «Ленин йўли»	95,66	Ўрта Чирчиқ
25. Вотинцев номли	94,07	Оққўрғон
26. «Победа»	93,89	Бекобод
27. Калинин номли	93,19	Пискент
28. Свердлов номли	92,53	Коммунистик
29. Дзержинский номли	92,49	Бекобод
30. Охунбобоев номли	91,80	Ўрта Чирчиқ
31. Ким Пен Хва номли	90,49	Ўрта Чирчиқ
32. Киров номли	89,92	Чиноз
33. Карл Маркс номли	89,84	Ўрта Чирчиқ
34. Ҳамза номли	89,80	Бўка
35. «Заря коммунизма»	89,66	Ғалаба
36. «Интернационал»	88,66	Янгийўл
37. Свердлов номли	88,06	Пискент
38. Тимирязев номли	87,55	Бўка
39. Ленин номли	86,96	Бекобод
40. «Северний маяк»	86,77	Ўрта Чирчиқ
41. Турсунқулов номли	86,46	Янгийўл
42. Ленин номли	85,61	Янгийўл
43. Икромов номли	84,70	Ўрта Чирчиқ
44. «Партия XIX съезди»	84,48	Бўка
45. «Коммунизм»	84,19	Бўка
46. «Ленин йўли»	84,02	Бўка
47. Куйбишев номли	83,60	Ўрта Чирчиқ
48. Охунбобоев номли	83,48	Оққўрғон
49. «Правда»	82,96	Коммунистик
50. Фрунзе номли	82,74	Бўка
51. Энгельс номли	82,70	Ўрта Чирчиқ
52. Ленин номли	81,85	Ғалаба
53. «Коммунизм»	81,52	Оққўрғон
54. «Коммунизм»	81,15	Бекобод
55. Энгельс номли	81,06	Ғалаба
56. «СССР 60 йиллиги»	80,75	Янгийўл
57. Карл Маркс номли	80,63	Коммунистик
58. «Ўзбекистон»	80,03	Коммунистик
59. «Политотдел»	79,54	Коммунистик
60. «Партия XXI съезди»	79,41	Янгийўл
61. «Партия XX съезди»	78,25	Бўка
62. «Озод»	77,68	Оққўрғон
63. К. Маркс номли	77,55	Бўка
64. «Ленинобод»	76,65	Бўка
65. «Ленинград»	76,25	Ғалаба
66. «Ленинобод»	75,77	Оққўрғон
67. «Победа»	75,76	Ғалаба
68. Ҳ. Олимжон номли	75,38	Оққўрғон
69. Киров номли	74,73	Ғалаба
70. «Октябрь»	74,33	Янгийўл
71. «Ленинский путь»	74,28	Коммунистик
72. Свердлов номли	74,13	Ғалаба
73. Ҳамза номли	73,65	Ғалаба
74. Жамбул номли	73,54	Бўка
75. «Ленинизм»	73,46	Бўка
76. Ильич номли	71,75	Бўка
77. «Ленинизм»	71,64	Янгийўл
78. Ленин номли	71,20	Пискент
79. Навоий номли	68,89	Оққўрғон
80. «Партия XXII съезди»	68,88	Оққўрғон
81. Дмитров номли	68,71	Ғалаба
82. «Москва»	67,07	Ғалаба
83. Куйбишев номли	64,78	Оққўрғон
84. Мичурин номли	50,63	Бўка

СОВХОЗЛАР

1. «Партия XXIV съезди»	111,93	Чиноз
2. САМИС	101,85	Янгийўл
3. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги»	94,34	Ғалаба
4. Сегизбоев номли	88,11	Оққўрғон
5. «Пискент»	86,72	Пискент
6. Дальварзин	84,57	Бекобод
7. «Коммунизм»	83,44	Ғалаба
8. Ойбек номли	82,77	Бекобод
9. «КПСС XXVI съезди»	82,15	Пискент
10. «Оққўрғон»	79,59	Оққўрғон
11. ТИИИМСХ	79,33	Ўрта Чирчиқ
12. Киров номли	78,20	Ғалаба
13. «Ленинград»	76,45	Бекобод
14. «КПСС XXV съезди»	75,02	Бекобод
15. Мавлонов номли	73,77	Бекобод
16. «Кўк-Орол»	71,10	Бўка
17. «Авангард»	67,58	Бекобод
18. Бўка техникуми ўқув хўжалиги	63,24	Бўка
19. Колпакова номли	59,74	Бекобод
20. «Кремль»	58,55	Бўка

ИЛҒОРЛАРГА КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Тошкент область партия комитети, область Советн ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети пахта териш ва давлатга сотиш юзасидан районлар, совхозлар ва колхозлар ўртасида ўтказилаётган социалистик мусобақанинг 1986 йил октябрь ойи иккинчи ўн кунлиги якунларини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети, область Совети ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Ғалаба районида** қолдирилди. Бу районда пахта тайёрлаш йиллик плани 80,33 процент, шу жумладан машина терими плани 98 процент бажарилган.

Область партия комитети, область Совети ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди,

Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхозга. Бу колхозда пахта тайёрлаш йиллик плани 108,08 процент, шу жумладан машина терими плани 106,62 процент бажарилган. Байроқ Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан олиб берилади.

Ғалаба районидаги Киров номли колхозга. Бу колхозда пахта тайёрлаш йиллик плани 74,73 процент, шу жумладан машина терими плани 101,14 процент бажарилган. Байроқ Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли колхоздан олиб берилади.

Бўка районидаги «Кўк-орол» совхозига. Бу совхозда пахта тайёрлаш йиллик плани 71,10 процент, шу жумладан машина терими плани 73,40 процент бажарилган. Байроқ Ғалаба районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозидан олиб берилади.

Пахта теримида энг юқори кўрсаткичларга эришган қуйидаги механик-ҳайдовчиларнинг яхши ишлаганликлари қайд этиб ўтилди:

Ў. Хўжамқулов, Н. Норқулов, В. И. Биков — Чиноз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан; Э. Холтоев — Коммунистик районидаги Свердлов номли колхоздан; М. Шоазимов — Пискент районидаги «Пискент» совхозидан; С. Усеинов — Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозидан; М. Меҳриев — Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли колхоздан; И. Остонаев — Бўка районидаги Тимирязев номли колхоздан; М. Норқулов — Ўрта Чирчиқ районидаги Икромов номли колхоздан; А. Хўжаев — Бўка районидаги Тимирязев номли колхоздан.

«ОҚ ОЛТИН» ВАТАНГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 23 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун машина терими — бир кунлик, бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Чиноз	**1,38**	**107,52**	**1,23**	**104,12**
Ўрта Чирчиқ	2,00	95,67	1,42	114,09
Пискент	1,97	94,17	1,11	92,35
Янгийўл	2,10	91,63	1,85	83,96
Коммунистик	2,83	87,88	2,75	105,33
Бекобод	1,79	85,45	1,08	77,69
Ғалаба	1,82	84,12	1,76	101,86
Оққўрғон	1,60	84,05	1,25	90,30
Бўка	2,02	80,66	1,81	87,10
Область бўйича:	1,90	88,26	1,53	93,60

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида маълумот (мавсум бошидан буён, планга нисбатан процент ҳисобида): Фарғона — 91,97; Наманган — 78,11; Сурхондарё — 77,52; Сирдарё — 76,42; ҚҚАССР — 73,46; Хоразм — 70,15; Бухоро — 65,98; Андижон — 62,62; Жиззах — 60,26; Самарқанд — 58,14; Навоий — 48,11; Қашқадарё — 45,24. Республика бўйича — 69,50.

ЯНГИЙЎЛ

◆ **ШУ КУНГАЧА ҳар гектар майдондан 30,6 центнердан ҳосил олишга эришган Н. Ниёзов номли колхоз деҳқонлари давлатга жами 2576 тонна пахта топшириб, йиллик планларини бажардилар. Ана шу ҳосилнинг 1310 тоннаси машиналарда терилди. Хўжалик ютуғига Бўсин Темиров, Маматали Аҳмедов, Исмоил Мадалиев, Маҳамаджон Норматов ва Йўлчибой Исмоилов бошлиқ бригадалар муносиб ҳисса қўшдилар. Бу бригадаларда ҳосилдорлик 33—35 центнерданга тўғри келди.**

Колхоз деҳқонлари давлатга яна 368 тонна пахта сотишга сўз бердилар.

ПИСКЕНТ

◆ «ЎЗБЕКИСТОН ССР 50 ЙИЛЛИГИ», «Гулистон» ҳамда Тельман номли колхозлар ҳам ғалаба рапортига имзо чекдилар. «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозида мавжуд 863 гектар майдондан 2480 тонналик хирмон уйилди. Пахтанинг 90 проценти биринчи сортга топширилди. Улар давлатга яна 300 тонна хом ашё етказиб беришга аҳд қилдилар.

«Гулистон» колхозида эса ҳар гектар ер ҳосилдорлиги ўртача 30 центнерданга тўғри келди. Давлатга жами 3170 тонна пахта сотилди. Шунингдек, Тельман номли колхозда қабул пунктларига етказиб берилган ҳосил миқдори 3090 тоннани ташкил қилди. Бу иккала колхоз деҳқонлари ҳам айни пайтда пахта ҳосилдорлигини 32 центнерданга етказиш учун курашмоқдалар.

ЎРТА ЧИРЧИҚ

◆ **ТЕРИМ агрегатларини унумли ишлатишда «Партия XXII съезди» колхози механизаторлари пешқадамлик қилишмоқда. Бу ерда мавсумда далаларга олиб чиқилган 14 та агрегатнинг ҳар бирида ўртача 101 тоннадан пахта терилди. Натижада хўжалик меҳнаткашлари йиллик планларини муддатидан илгари бажаришга эришдилар. Мавжуд 700 гектар майдондан давлатга жами 2035 тонна пахта сотилди. Механик-ҳайдовчилардан Жуман Мирзаев, Олим Абдураззоқовлар хўжалик хирмонига баракали ҳисса қўшишди.**

Шунингдек, райондаги Ленин номли ҳамда «Ленин йўли» колхози пахтакорлари ҳам йиллик планни бажариб, айни пайтда мажбурият ҳисобига ҳосил топширмоқдалар.

ЧИНОЗ

◆ ЭНГЕЛЬС номли ҳамда «Москва» колхози аъзолари шу кунгача ҳар гектар майдондан 29—30,5 центнердан ҳосил олиб, йиллик планларини бажардилар. Энгельс номли колхозда давлатга топширилган жами 2930 тонна пахтанинг 1800 тоннаси машиналар ёрдамида йиғиштириб олинди.

«Москва» колхозида эса 2324 тонна пахтанинг 69 проценти агрегатларда терилди.

Энгельс номли колхоздан Бибиҳаёт Султонова, Асқар Мендибеков, «Москва» колхозидан эса Валижон Миралиев, Абдужаббор Дўсимбетов, Абдувоид Мирваҳобов ўртоқлар бошлиқ бригадалар, айниқса, яхши натижаларга эришдилар.

БЎКА

◆ **РУСТАМ АБДУЛЛАЕВ, Мусақул Бобобеков, Жонниқул Ҳидирқулов ва Отабой Йўлдошевлар механик-ҳайдовчилар ўртасида ўтказилаётган ўзаро мусобақада пешқадамлик қилишмоқда. Шу сингари фидокорларнинг ғайрат-шижоатлари туфайли «Партия XIX съезди» колхозида машина терими плани бажарилди.**

Далаларда ишлатилган 30 та агрегатнинг ҳар бири билан шу кунгача ўртача 90 тоннадан пахта терилди.

БЕКОБОД

◆ ДЗЕРЖИНСКИЙ номли колхоз механик-ҳайдовчилари ҳам шу кунгача жами 3270 тонна пахта териб, машина терими планини бажардилар. О. Саъдуллаев, С. Нажимов, А. Маматқулов ва М. Тўйчиев каби механизаторлар йиғим-теримда алоҳида жонбозлик кўрсатиб, меҳнат қилмоқдалар.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«РАДИОНИНГ РОЛИ ҚАНИ?»

ГАЗЕТАНИНГ 22 август сонида юқоридаги сарлавҳа остида берилган обзорда айрим район радиоэшиттириш редакциялари ишидаги камчиликлар, хонадонларни радиолаштириш ишларининг суст бораётганлиги танқид қилинган эди. Бундай эътироз Бўка районига ҳам тегишли эди.

Редакция обзор материали юзасидан Бўка район партия комитетининг биринчи секретари Х. Пирнапасовдан жавоб олди. Унда айтилишича ҳақиқатан ҳам райондаги 17 та хўжаликдан 6 таси радиолаштирилган холос. Хонадонларда эса 10 мингта радио ўрнатилган. Район алоқа узели раҳбарларининг эътиборсизлиги ва масъулиятсизлиги туфайли мавжуд радиотармоқларининг ярми шу пайтгача ишламаган.

Мақола район партия комитетида алоқа узели раҳбарлари иштирокида муҳокама қилиниб йўл қўйилган камчиликларни тугатиш юзасидан чоралар белгиланди. Ҳозир мавжуд радиотармоқлари ишлай бошлади. Декабрь ойигача яна 11 та хўжалик радиолаштирилади. Район алоқа уйи тўла ишга тушгач маҳаллий радиоэшиттиришлар редакцияси учун ажратилган махсус хона техника воситалари билан тўла жиҳозланади.

Район партия комитети белгиланган тадбирларнинг бажарилишини ўз назоратига олди. Газета ўз вақтида танқидий обзор чиқариб, маҳаллий радиоэшиттиришлар редакциялари ишини яхшилашга даъват этганлиги учун район партия комитети редакцияга миннатдорчилик билдиради.

«КАЙФ БИЛАН РУЛДА»

Газетанинг шу йил 20 июнь сонида «Кайф билан рулда» сарлавҳаси остида берилган мақолада Ғалаба районидаги «Коммунизм» совхози омбор мудири танқид қилинган эди. У маст ҳолда машина рулини бошқариб кетаётганида область Давлат автомобиль инспекцияси ходимлари томонидан тўхтатилган. Яқинда редакция совхоз директори А. Ҳасановдан ана шу мақола юзасидан жавоб хати олди. Уни айнан келтирамиз.

«Тошкент область Ғалаба районидаги «Коммунизм» совхози дирекцияси шуни маълум қиладики, «Тошкент ҳақиқати» газетасининг 20 июнь сонида эълон қилинган «Кайф билан рулда» мақоласида номи келтирилган омбор мудири коммунист Турлибек Шозафаров масаласи 1986 йил 24 июнда бўлган партия мажлисида кўриб чиқилди ва унга огоҳлантириш эълон қилинди. Агар бу ҳол такрорланса унга нисбатан жиддий партиявий жазо чораси кўрилади».

РЕДАКЦИЯДАН: аввало совхоз маъмурияти, партия ташкилотининг газетанинг танқидий чиқишига муносабати ҳақида. Мақола эълон қилинганига 3 ойдан (?) кўпроқ вақт ўтиб кетганидан кейингина жавоб келди. Лекин уни ҳам жавоб деб бўлмайди, «мендан кетгунча» қабилида йўл тутилган, холос. Қолаверса, 20 июнь куни эълон қилинган мақола охирида «Редакциядан» рубрикаси остида изоҳ берилиб «Район партия комитетларидан уларга нисбатан кўрилган чора-тадбирлар тўғрисида жавоб кутамиз» деб ёзилган эди. Лекин афсуски Ғалаба район партия комитети ҳанузгача бу масалага ўз муносабатини билдиргани йўқ.

Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти эса коммунист Т. Шозафаров яна ичиб, рулга ўтирса жазолаймиз деб ваъда билан бизни хотиржам қилишмоқчи бўлишибди.

Редакция район партия комитетининг сукунати билан ҳам, совхоздан келган мужмал жавоб билан ҳам келиша олмайди.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

ҲУРМАТЛИ ГАЗЕТХОНЛАР!

Иттифоқимизнинг ҳамма жойларидаги каби республикамизда, жумладан, областимизда ҳам 1987 йил учун газета ва журналларга обуна давом этмоқда.

«Тошкент ҳақиқати» газетасига ҳам обуна бўлишни унутманг.

Бунинг учун «Союзпечать» агентликларига ёки иш жойингиздаги ўқув юрти ва турар-жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилишингиз мумкин. Улар сизни келаси йил матбуоти учун обуна қилиб қўйишади. 1 ноябрдан обуна бўлганларга эса газета 1987 йил февралидан бошлаб етказиб берилади.

Газетанинг ОБУНА БАҲОСИ: 1 йилга — 6 сўм 60 тийин.

Спорт

ЧЕМПИОНЛАР САФИДА

◆ БУДАПЕШТДА эркин кураш бўйича жаҳон чемпионати мусобақалари бўлиб ўтди. Совет полвонлари жуда яхши қатнашдилар. 68 килограммгача вазнлилар баҳсида тошкентлик армиячи Арсен Фадзаев финалда америкалик Андре Метцгерни мағлубиятга учратиб, жаҳон чемпиони унвонига сазовор бўлди. Бу полвон ўз вазнида 1982 йилдан бери энг кучли деган номни ҳеч кимга бермай келмоқда. Яна бир вакилимиз «Меҳнат резервлари» жамияти тренери Аслан Хадарцев ҳам (100 килограммгача вазнлилар баҳсида) чемпионлик шоҳсупасига кўтарилди.

Финал мусобақаларнинг якунловчи кунида олтин медаль учун яна тўрт спортчимиз, шу жумладан, ТошДУ студенти Махарбек Хадарцев ҳам даврага чиқди.

КУБОК ЎЙИНЛАРИ

◆ ЕВРОПА клублари ўртасида Кубок мусобақаларининг навбатдаги тур ўйинлари бўлиб ўтди. Пойтахт автозаводчилари кубок эгалари кубоги учрашувида ГФРнинг «Штутгарт» клубини қабул қилиб, 2:0 ҳисобида ғалабага эришдилар. Тўпларни ака-ука Николай ва Юрий Савичевлар киритди.

Чемпионлар кубогининг нимчорак ўйинида Киев динамочилари сафарда Шотландиянинг «Селтик» клуби билан 1:1 ҳисобида дуранг ўйнашди. УЕФА кубоги учун даъвогарлик қилаётган Москва спартакчилари Францияда «Тулуза» меҳмони бўлиб, 1:3 ҳисобида енгилдилар.

Жавоб учрашувлари икки ҳафтадан сўнг бўлади.

Редактор Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
/«Ташкентская правда»/
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

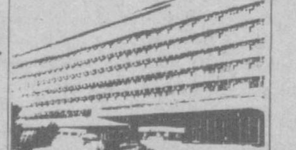

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750, БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; партия турмуши — 325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325556; қишлоқ хўжалиги — 325647; пропаганда — 337010, 325749; совет қурилиши — 325733; маданият — 325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325645; тунги навбатчи — 325553; эълонлар бўлими — 325727.